

**PROJEKT KONSTYTUCJI
RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

<u>CZEŚĆ I: ZASADY OGÓLNE.....</u>	<u>4</u>
<u>Rozdział 1: Konstytucja RP.....</u>	<u>5</u>
<u>Rozdział 2: Prawo Międzynarodowe.....</u>	<u>5</u>
<u>Rozdział 3: Władza Publiczna RP.....</u>	<u>6</u>
<u>Rozdział 4: Przedstawiciele i Członkowie Władzy Publicznej.....</u>	<u>7</u>
<u>Rozdział 5: Obywatelstwo RP.....</u>	<u>8</u>
<u>CZEŚĆ II: WŁADZA SAMORZĄDOWA.....</u>	<u>9</u>
<u>Rozdział 1: Jednostki Władzy Samorządowej.....</u>	<u>10</u>
<u>Rozdział 2: Kompetencje Władzy Samorządowej.....</u>	<u>10</u>
<u>Rozdział 3: Finansowanie Władzy Samorządowej.....</u>	<u>11</u>
<u>Rozdział 4: Organy Władzy Samorządowej.....</u>	<u>12</u>
<u>CZEŚĆ III: WŁADZA CENTRALNA RP.....</u>	<u>19</u>
<u>Rozdział 1: Kompetencje Władzy Centralnej RP.....</u>	<u>20</u>
<u>Rozdział 2: Finansowanie Władzy Centralnej RP.....</u>	<u>21</u>
<u>Rozdział 3: Organy Władzy Centralnej RP.....</u>	<u>21</u>
<u>CZEŚĆ IV: WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI.....</u>	<u>34</u>
<u>Rozdział 1: Zapisy Wstępne.....</u>	<u>35</u>
<u>Rozdział 2: Kodeks Karny RP.....</u>	<u>36</u>
<u>Rozdział 3: Siły Porządkowe.....</u>	<u>38</u>
<u>Rozdział 4: Nakazy i Zakazy Sądowe.....</u>	<u>39</u>
<u>Rozdział 5: Oskarżenie Prywatne.....</u>	<u>40</u>
<u>Rozdział 6: Grono Sędziowskie.....</u>	<u>40</u>
<u>Rozdział 7: Wysoka Komisja Sądownicza.....</u>	<u>42</u>
<u>Rozdział 8: Immunitet Sędziowski.....</u>	<u>43</u>
<u>Rozdział 9: Ława Przysięgłych.....</u>	<u>44</u>
<u>Rozdział 10: Niepubliczne Sądy Arbitrażowe.....</u>	<u>45</u>
<u>Rozdział 11: Konstytucyjność Aktów Prawnych.....</u>	<u>46</u>
<u>Rozdział 12: Precedens Sądowy.....</u>	<u>46</u>
<u>Rozdział 13: obrońcy Publiczni.....</u>	<u>46</u>
<u>Rozdział 14: Obraza Sądu.....</u>	<u>47</u>

<u>CZEŚĆ V: ORDYNACJA WYBORCZA.....</u>	<u>49</u>
<u>Rozdział 1: Zapisy Wstępne.....</u>	<u>50</u>
<u>Rozdział 2: Wybory do Władzy Samorządowej.....</u>	<u>50</u>
<u>Rozdział 3: Wybory do Władzy Centralnej RP.....</u>	<u>51</u>
<u>Rozdział 4: Głosowanie spoza Terytorium RP.....</u>	<u>52</u>
<u>Rozdział 5: Wysoka Komisja Wyborcza.....</u>	<u>53</u>
<u>CZEŚĆ VI: OSOBY NIELETNIE I UBEZWŁASNOWOLNIONE.....</u>	<u>55</u>
<u>Rozdział 1: Zapisy Wstępne.....</u>	<u>56</u>
<u>Rozdział 2: Osoby Nieletnie.....</u>	<u>56</u>
<u>Rozdział 3: Osoby Ubezważnowolnione.....</u>	<u>57</u>
<u>CZEŚĆ VII: KARTA PRAW.....</u>	<u>59</u>
<u>Rozdział 1: Zapisy Wstępne.....</u>	<u>60</u>
<u>Rozdział 2: Prawo do Nietykalkności Cieleśnej.....</u>	<u>61</u>
<u>Rozdział 3: Prawo do Wolności Fizycznej.....</u>	<u>61</u>
<u>Rozdział 4: Prawo do Prywatności.....</u>	<u>64</u>
<u>Rozdział 5: Wolność Słowa i Zgromadzeń.....</u>	<u>65</u>
<u>Rozdział 6: Prawo do Własności Prywatnej.....</u>	<u>66</u>
<u>Rozdział 7: Prawo do Samoobrony.....</u>	<u>68</u>
<u>Rozdział 8: Prawo do Sprawiedliwego Procesu.....</u>	<u>69</u>
<u>Rozdział 9: Równość wobec Prawa.....</u>	<u>71</u>
<u>CZEŚĆ VIII: STANY NADZWYCZAJNE.....</u>	<u>73</u>
<u>Rozdział 1: Stan Wojenny.....</u>	<u>74</u>
<u>Rozdział 2: Stan Wyjątkowy.....</u>	<u>75</u>
<u>CZEŚĆ IX: PRZEPISY KOŃCOWE.....</u>	<u>77</u>
<u>Rozdział 1: Zasady Interpretacji.....</u>	<u>78</u>
<u>Rozdział 2: Poprawki do Konstytucji RP.....</u>	<u>78</u>
<u>Rozdział 3: Przepisy Przejściowe.....</u>	<u>79</u>

CZEŚĆ I: ZASADY OGÓLNE

Rozdział 1: Konstytucja RP

- Artykuł 1. Konstytucja RP stanowi najwyższe źródło prawa na terytorium RP i wszystkie akty prawne pozostają z nią w zgodzie.
- Artykuł 2. Akt prawny lub pojedynczy jego przepis, który Sąd uzna za niezgodny z Konstytucją RP, traci moc prawną.
- Artykuł 3. Konstytucję RP stosuje się bezpośrednio.

Rozdział 2: Prawo Międzynarodowe

- Artykuł 4. Prawo międzynarodowe wiąże organy Władzy Publicznej w stosunkach międzynarodowych.
- Artykuł 5. Prawo międzynarodowe zwyczajowe posiada moc prawną na terytorium RP, o ile nie stoi w sprzeczności z Konstytucją RP lub ustawami Sejmu RP.
- Artykuł 6. Prawo międzynarodowe zwyczajowe stosuje się bezpośrednio.
- Artykuł 7. Prawo międzynarodowe w formie umów międzynarodowych posiada moc prawną na terytorium RP wyłącznie jeśli zostało ratyfikowane przez Sejm RP w formie ustawy.
- (1) Ratyfikacja umów międzynarodowych poprzedzona jest podpisaniem takich umów przez Prezydenta RP.
  - (2) Ratyfikacja umów międzynarodowych uchwalana jest większością 2/3 Posłów RP przy obecności co najmniej połowy całkowitej liczby Posłów RP.
  - (3) Sejm RP odmawia ratyfikacji umów międzynarodowych, które:
    - a. Nie mają bliskiej bezpośredniej relacji z którąkolwiek z kompetencji Władzy Samorządowej lub Władzy Centralnej RP;
    - b. Nakładają na organy Władzy Publicznej obowiązek działania w sposób, który Konstytucja RP nie przewiduje;
    - c. Nakładają na organy Władzy Publicznej zakaz działania w sposób, który Konstytucja RP nakazuje;
    - d. Pogwałciłyby prawa lub wolności gwarantowane przez Konstytucję RP.
- Artykuł 8. Organizacje międzynarodowe wydające akty prawne posiadające bezpośrednią moc prawną w państwach członkowskich posiadają na terytorium RP status Rozporządzeń i pozostają w zgodności z Konstytucją RP, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi oraz ustawami Sejmu RP.
- Artykuł 9. Akty prawne, lub pojedyncze ich przepisy, wydane przez organizacje międzynarodowe, które Sąd uzna za niezgodne z Konstytucją RP, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawami Sejmu RP tracą moc prawną.

- Artykuł 10. Wszystkie ustawy Sejmu RP pozostają w zgodności z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi.
- Artykuł 11. Ustawy, lub pojedyncze ich przepisy, które Sąd uzna za niezgodne z ratyfikowanymi ustawami międzynarodowymi tracą moc prawną.
- Artykuł 12. Akty prawne, inne niż ustawy uchwalone przez Sejm RP, pozostają w zgodności z prawem międzynarodowym zwyczajowym i ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi.
- Artykuł 13. Akty prawne, inne niż ustawy uchwalone przez Sejm RP, lub ich pojedyncze przepisy, które Sąd uzna za niezgodne z prawem międzynarodowym zwyczajowym lub ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi tracą moc prawną.

Rozdział 3: Władza Publiczna

- Artykuł 14. Władza Publiczna na terytorium RP składa się z Władzy Samorządowej i Władzy Centralnej RP, z której każda posiada niezależne źródła finansowania i pełni oddzielne funkcje.
- Artykuł 15. Wszystkie organy Władzy Publicznej czerpią swoją moc prawną wyłącznie z Konstytucji RP i jako takie mogą działać wyłącznie w jej granicach.
- Artykuł 16. Postępowanie organów Władzy Publicznej w sprzeczności z Konstytucją RP poprzez nieposzanowanie praw i wolności gwarantowanych przez Konstytucję RP lub poprzez działanie poza przyznanymi kompetencjami lub w sprzeczności z nakazanymi regułami postępowania nie posiada mocy prawnej i nie zradza żadnych skutków prawnych z wyjątkiem prawa do odszkodowania lub zadośćuczynienia.
- Artykuł 17. Kompetencje Władzy Publicznej pełnione są w ramach wydawania aktów prawnych i podejmowania decyzji przez organy Władzy Publicznej, zgodnie z zasadami trójpodziału władzy.
- Artykuł 18. Akty prawne i decyzje organów Władzy Publicznej, wykonujące poszczególne kompetencje Władzy Publicznej, opierają się na bliskiej i bezpośredniej relacji między taką kompetencją a aktem prawnym wydanym lub decyzją podjętą w ramach tej kompetencji.
- Artykuł 19. Akty prawne i decyzje organów Władzy Publicznej nie zmieniają z mocą wsteczną statusu prawnego żadnego czynu, którego wykonanie zostało już zapoczątkowane lub relacji prawnej, która została już nawiązana.

- Artykuł 20. Żaden organ Władzy Publicznej nie prowadzi działalności gospodarczej nastawionej na zysk, czy to bezpośrednio, czy to poprzez udział majątkowy w spółkach prywatnych.
- Artykuł 21. Wszystkie organy Władzy Publicznej w pełni honorują umowy zawarte ze sobą wzajemnie oraz z osobami prywatnymi i prawnymi.
- Artykuł 22. Wszystkie organy Władzy Publicznej posługują się językiem polskim w stosunkach z każdą osobą, która o to wniesie.

Rozdział 4: Przedstawiciele i Członkowie Władzy Publicznej

- Artykuł 23. Władza Publiczna sprawowana jest przez przedstawicieli Władzy Publicznej tymczasowo wybranych na swoje stanowiska oraz poprzez członków Władzy Publicznej zatrudnionych na stałe w organach Władzy Publicznej.
- Artykuł 24. Wszyscy przedstawiciele i członkowie Władzy Publicznej posiadają specjalne przywileje i obowiązki, które Konstytucja RP bezpośrednio przewiduje.
- Artykuł 25. Wszyscy przedstawiciele Władzy Publicznej wybrani na swoje stanowiska podlegają obowiązkowi złożenia przysięgi przestrzegania Konstytucji RP oraz sumiennego wykonywania swoich obowiązków.
- Artykuł 26. Wszyscy przedstawiciele i kandydaci na jakikolwiek stanowisko w organach Władzy Publicznej oraz organizacje, które oficjalnie reprezentują w związku z taką kandydaturą, podlegają obowiązkowi ujawnienia swojej sytuacji majątkowej, obecnej i przeszłej na przestrzeni 5 lat.
- Artykuł 27. Wszyscy członkowie Władzy Publicznej zatrudniani są wyłącznie ze względu na swoje kompetencje i podlegają obowiązkowi zdania odpowiednich egzaminów potwierdzających ich umiejętności przed podjęciem zatrudnienia.
- Artykuł 28. Wszyscy członkowie Władzy Publicznej zatrudnieni w jej organach zachowują bezstronność polityczną, a ich działalność publiczna może podlegać ograniczeniom.
- Artykuł 29. Wszyscy członkowie Władzy Publicznej zatrudnieni w jej organach spełniający wymagania związane ze swoim stanowiskiem nie podlegają zwolnieniu bez zawnienia z wyjątkiem gdzie stanowisko takie przestaje istnieć.
- Artykuł 30. Wszyscy członkowie Władzy Publicznej odpowiadają własnym majątkiem za szkody wyrządzone działaniem wbrew obowiązującemu prawu lub w błędzie.

Rozdział 5: Obywatelstwo RP

- Artykuł 31. Obywatelstwo RP przysługuje każdemu, kogo przynajmniej jednym z rodziców jest obywatel RP.
- Artykuł 32. Obywatelstwo RP można również nabyć na drodze innej niż dziedziczenie w sposób przewidziany przez obowiązujące prawo.
- Artykuł 33. Obywatelstwo RP nie stanowi przeszkody do posiadania jakiegokolwiek innego obywatelstwa.
- Artykuł 34. Obywatelstwo RP gwarantuje równy dostęp do wszystkich organów Władzy Samorządowej, zgodnie z wymogiem miejsca zamieszkania, oraz Władzy Centralnej RP na całym terytorium RP.
- Artykuł 35. Obywatelstwo RP gwarantuje bezwarunkowe prawo wjazdu i osiedlenia się na terytorium RP.
- Artykuł 36. Każdemu obywatelowi RP przebywającemu poza terytorium RP przysługuje prawo do opieki dyplomatycznej przez Władzę Publiczną.
- Artykuł 37. Obywatele RP zapraszający na terytorium RP osoby bez obywatelstwa RP, które nie posiadają samoczynnego prawa wjazdu na terytorium RP, pozostają finansowo odpowiedzialni za wszelkie szkody materialne wyrządzone przez takie osoby podczas ich pobytu na terytorium RP, jeśli one same nie są w stanie ich pokryć.
- Artykuł 38. Osoby posiadające obywatelstwo RP nie podlegają ekstradycji z terytorium RP z wyjątkiem w ramach ratyfikowanych umów międzynarodowych.
- (1) Ekstradycja może się odbywać do trybunałów międzynarodowych lub innych państw.
  - (2) Ekstradycji podlega wyłącznie osoba, która rzekomo dopuściła się popełnienia przestępstwa, które w tym samym czasie miało swój bliski odpowiednik w Kodeksie Karnym RP o charakterze zbrodni.
  - (3) O zezwoleniu na ekstradycję każdorazowo orzeka Sąd Dystryktu.
  - (4) Ekstradycji nie podlega osoba, która:
    - a. Jest ścigana poza terytorium RP w złej wierze;
    - b. Po dokonaniu ekstradycji byłaby narażona na proces karny o charakterze mocno odbiegającym od procesu, który miałby miejsce na terytorium RP;
    - c. Po dokonaniu ekstradycji byłaby narażona na tortury, nieludzką lub okrutną karę.
- Artykuł 39. Obywatelstwa RP nie można nikogo pozbawić wbrew jego woli.
- Artykuł 40. Obywatelstwa RP można się dobrowolnie zrzec.

CZĘŚĆ II: WŁADZA SAMORZĄDOWA

Rozdział 1: Jednostki Władzy Samorządowej

- Artykuł 1. Podstawową jednostką Władzy Samorządowej jest Gmina.
- Artykuł 2. Gmina jest terytorialna lub miejska.
(1) Gmina terytorialna obejmuje obszary miejskie i niemiejskie o liczbie ludności nie mniejszej niż 40 tys. i nie większej niż 100 tys. mieszkańców.
(2) Gmina miejska obejmuje obszar każdego miasta o liczbie mieszkańców przekraczającej 100 tys.
- Artykuł 3. Gmina posiada osobowość prawną.
- Artykuł 4. Dwie lub więcej Gmin mogą zrzeszać się dla realizacji konkretnych projektów, ale takie zrzeszenia nie posiadają osobnej osobowości prawnej ani niezależnego źródła finansowania.
- Artykuł 5. Kształt i całkowitą liczbę Gmin określa ustawa, jednak nie przekracza ona 300.
- Artykuł 6. Gmina może oddelegować część swoich funkcji, wraz z odpowiednim finansowaniem, do jednostek Władzy Samorządowej niższego szczebla, jeśli takie stworzy na podległym sobie obszarze.
- Artykuł 7. Jednostki Władzy Samorządowej szczebla niższego niż Gmina pełnią jedynie funkcje powierzone im przez Gminę naczelną i nie posiadają niezależnego źródła finansowania.
- Artykuł 8. Jednostki Władzy Samorządowej szczebla niższego niż Gmina mogą posiadać osobowość prawną, jeśli Gmina naczelną im ją powierzy.

Rozdział 2: Kompetencje Władzy Samorządowej

- Artykuł 9. Władza Samorządowa obowiązkowo pełni wyłącznie następujące funkcje:
- a. Wykonywanie zadań powierzonych im przez Władzę Centralną RP w ramach kompetencji Władzy Centralnej RP;
  - b. Utrzymywanie Sądów Pokoju;
  - c. Utrzymywanie lokalnych oddziałów Obrony Terytorialnej Gminy;
  - d. Utrzymywanie lokalnych Służb Porządkowych Gminy;
  - e. Utrzymywanie służb ratunkowych i przeciwpożarnych;
  - f. Utrzymywanie aresztów i więzień lokalnych;
  - g. Zapewnienie porządku na poziomie lokalnym;
  - h. Ochrona mienia prywatnego;
  - i. Ochrona nietykalności osób prywatnych;
  - j. Ochrona prywatności osób prywatnych;
  - k. Regulowanie oficjalnych symboli lokalnych;

- l. Regulowanie prowadzonych rejestrów;
- m. Regulowanie wybranych podatków i danin państwowych.

- Artykuł 10. Władza Samorządowa może pełnić wyłącznie następujące dodatkowe funkcje, w zależności od dostępności finansowania:
- a. Utrzymywanie infrastruktury transportowej i energetycznej o charakterze lokalnym;
  - b. Opieka nad zwierzętami;
  - c. Ochrona środowiska naturalnego;
  - d. Prowadzenie szkół niższych;
  - e. Prowadzenie domów opieki, zakładów zamkniętych i domów dla osób starszych;
  - f. Regulowanie świadczenia usług i wymiany towarów;
  - g. Dofinansowanie edukacji i opieki zdrowotnej osób prywatnych.
- Artykuł 11. Władza Samorządowa może prowadzić wyłącznie następujące rejestry:
- a. Rejestr narodzin i zgonów;
  - b. Rejestr gruntów;
  - c. Rejestr osób skazanych prawomocnym wyrokiem przed Sądem Pokoju;
  - d. Rejestr posiadanej broni małokalibrowej;
  - e. Przedstawicieli i członków organów Władzy Samorządowej danej Gminy.
- Artykuł 12. Władza Samorządowa wypełnia swoje kompetencje wyłącznie na terenie swojej jednostki administracyjnej.
- Artykuł 13. Władza Samorządowa może wnieść wniosek do Sądu Dystryktu o unieważnienie aktów prawnych i decyzji wydanych przez organy Władzy Centralnej RP gdzie taki akt lub decyzja przekracza zakres kompetencji Władzy Centralnej RP na niekorzyść Władzy Samorządowej.

Rozdział 3: Finansowanie Władzy Samorządowej

- Artykuł 14. Gminy finansowane są wyłącznie poprzez:
- a. Nałożone podatki od gruntów i nieruchomości;
  - b. Nałożone podatki od wymiany towarów i usług;
  - c. Otrzymane dotacje bezpośrednie od Władzy Centralnej RP;
  - d. Przekazane darowizny i przejęte spadki;
  - e. Uiszczone opłaty administracyjne;
  - f. Otrzymane opłaty czynszowe od korzystania z należących do niego gruntów.
- Artykuł 15. Finansowanie każdej Gminy zorganizowane jest wokół uchwały budżetowej Gminy i żadna działalność Władzy Samorządowej danej Gminy nie jest finansowana poza zapisami takiej uchwały budżetowej.

- Artykuł 16. Uchwały budżetowe Gminy nie przewidują deficytu budżetowego, z wyjątkiem pożyczek od innych Gmin lub Władzy Centralnej RP.
- Artykuł 17. Ustawa budżetowa może finansować jedynie takie działania Władzy Samorządowej, które mają bliski i bezpośredni związek z konkretną kompetencją Władzy Samorządowej.
- Artykuł 18. Finansowanie Gminy nie opiera się o zaciąganie zadłużenia z wyjątkiem krótkoterminowych pożyczek do lat 3 udzielanych przez Władzę Centralną RP lub inną Gminę.
- Artykuł 19. Zadłużenie zaciągane u Władzy Centralnej RP lub innej Gminy nie przekracza 5% wartości całego budżetu Gminy na dany rok.
- Artykuł 20. Gminy nie udzielą pożyczek i nie przekazują dotacji dla Władzy Centralnej RP ani dla żadnego innego państwa lub grupy.

Rozdział 4: Organy Władzy Samorządowej

ORGAN UCHWAŁODAWCZY GMINY

- Artykuł 21. Organem uchwałodawczym Gminy terytorialnej jest Rada Gminy.
- Artykuł 22. Rada Gminy terytorialnej składa się z nie mniej niż 5 i nie więcej niż 15 Radnych, zawsze w liczbie nieparzystej.
- Artykuł 23. Organem uchwałodawczym Gminy miejskiej jest Rada Miasta.
- Artykuł 24. Rada Miasta składa się z nie mniej niż 15 i nie więcej niż 35 Radnych, zawsze w liczbie nieparzystej.
- Artykuł 25. Całkowitą liczbę Radnych Rad Gmin i Rad Miejskich regulują same Rady, z wszelkimi zmianami wchodzącymi w życie wraz z następnymi wyborami.
- Artykuł 26. Rada Gminy i Rada Miasta wybierana jest na 3-letnią kadencję przez mieszkańców Gminy.
- Artykuł 27. Kadencje żadnej Rady Gminy lub Rady Miasta nie podlegają skróceniu.
- Artykuł 28. Sesje Rady Gminy i Rady Miasta są niezależne od innych organów Władzy Publicznej.
- Artykuł 29. Rada Gminy i Rada Miasta obradują według regulaminu, który same ustalają.

- Artykuł 30. Rada Gminy i Rada Miasta obradują zawsze jawnie.
- Artykuł 31. Rada Gminy i Rada Miasta uchwalają uchwały w ramach kompetencji Władzy Samorządowej przewidzianych w Konstytucji RP.
- Artykuł 32. Prawo inicjatywy uchwałodawczej przypada każdemu Radnemu, Wójtowi lub Burmistrzowi oraz 1 tys. mieszkańców, jeśli Gminy terytorialnej, lub 5 tys. mieszkańców, jeśli Gminy miejskiej.
- Artykuł 33. Każdy projekt uchwały jest:
- Ogłoszony publicznie co najmniej 7 dni przed głosowaniem;
  - Swobodnie debatowany, gdzie każdy Radny może wyrazić swoje zdanie bez żadnego ograniczenia czasowego;
  - Odczytany w całości przed głosowaniem;
  - Zawiera informacje, zgodnie z którą kompetencją Władzy Samorządowej jest proponowany.
- Artykuł 34. Uchwały uchwalone przez Radę Powiatu i Radę Miasta podlegają prawu Weta przez Wójta lub Burmistrza.
- Artykuł 35. Weto Wójta lub Burmistrza może zostać oddalone przez Radę Powiatu lub Radę Miasta większością 2/3 głosów.
- Artykuł 36. Uchwały uchwalone przez Radę Gminy lub Radę Miasta wchodzi w życie w dniu, w którym same przewidują, ale nie wcześniej niż 14 dni od dnia, w którym Wójt lub Burmistrz je podpisał lub od dnia, w którym Rada Gminy lub Rada Miasta odrzuciła jego Weto.
- Artykuł 37. Rada Gminy i Rada Miasta uchwalają akty prawne jedynie w formie uchwał i podejmują inne działania wyłącznie gdzie Konstytucja RP przewiduje.
- Artykuł 38. Rada Gminy i Rada Miasta nadzorują działalność Wójta i Zarządu Gminy lub Burmistrza i Zarządu Miasta poprzez:
- Uchwalanie budżetu;
  - Zapytania Radnych;
  - Udzielanie zgody na wprowadzenie Stanu Wyjątkowego;
  - Udzielanie zgody na odwołanie Szeryfa Gminy.
- Artykuł 39. Uchwały Rady Gminy i Rady Miasta nie tworzą przestępstw, a jedynie mogą nakładać pieniężne kary administracyjne.
- Artykuł 40. Rada Gminy i Rada Miasta podejmują decyzje zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 2/3 całkowitej liczby Radnych, z wyjątkiem gdzie Konstytucja RP stanowi inaczej.

- Artykuł 41. Radni Rady Gminy i Rady Miasta otrzymują wynagrodzenie za swoją pracę w stałej wysokości przez cały okres co najmniej 1 kadencji Rady, w której zasiadają.
- Artykuł 42. Radni Rady Gminy i Rady Miasta nie zajmują żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.
- Artykuł 43. Każdy Radny Gminy i Rady Miasta może zostać odwołany przez zwykłą większość mieszkańców Gminy na drodze referendum zaproponowanego przez co najmniej 1 tys. mieszkańców, jeśli Gminy terytorialnej, lub 5 tys. mieszkańców, jeśli Gminy miejskiej.
- Artykuł 44. W przypadku odwołania Radnego Rady Gminy lub Rady Miasta przeprowadza się wybory uzupełniające w ciągu 30 dni.

ORGAN WYKONAWCZY GMINY

- Artykuł 45. Organem wykonawczym Gminy terytorialnej jest Wójt i Zarząd Gminy, który on nadzoruje.
- Artykuł 46. Organem wykonawczym Gminy miejskiej jest Burmistrz i Zarząd Miasta, który on nadzoruje.
- Artykuł 47. Wójt i Burmistrz wybierani są na 3-letnią kadencję przez mieszkańców Gminy.
- Artykuł 48. Wójt i Burmistrz posiadają prawo inicjatywy uchwałodawczej.
- Artykuł 49. Wójt i Burmistrz sumiennie wykonują uchwały Rady Gminy lub Rady Miasta.
- Artykuł 50. Wójt i Burmistrz mają obowiązek udzielać obszernych odpowiedzi na zapytania Radnych Rady Gminy lub Rady Miasta.
- Artykuł 51. Wójt i Burmistrz mogą zarządzić przeprowadzenie referendum w Gminie w jakiegokolwiek istotnej sprawie publicznej dotyczącej kompetencji Władzy Samorządowej dla zaciągnięcia opinii mieszkańców w danej kwestii.
- Artykuł 52. Wójt i Burmistrz podpisują lub ogłaszają Weto każdej uchwały Rady Gminy lub Rady Miasta.
- Artykuł 53. Wójt i Burmistrz mogą wprowadzić Stan Wyjątkowy na terenie Gminy.
- Artykuł 54. Wójt i Burmistrz powołują i odwołują, za zgodą Rady Gminy lub Rady Miasta, Szeryfa Gminy.
- Artykuł 55. Wójt i Burmistrz są zwierzchnikami sił Obrony Terytorialnej Gminy w czasie pokoju.

- Artykuł 56. Wójt i Burmistrz otrzymują wynagrodzenie za swoją pracę w stałej wysokości przez cały okres co najmniej 1 kadencji.
- Artykuł 57. Wójt i Burmistrz nie zajmują żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.
- Artykuł 58. Wójt i Burmistrz mogą zostać odwołani przez zwykłą większość mieszkańców Gminy na drodze referendum zaproponowanego przez co najmniej 3 tys. mieszkańców, jeśli Gminy terytorialnej, lub 6 tys. mieszkańców, jeśli Gminy miejskiej.
- Artykuł 59. W przypadku odwołania Wójta lub Burmistrza, przeprowadza się wybory uzupełniające w ciągu 60 dni.
- Artykuł 60. Nikt nie może być wybrany na stanowisko Wójta lub Burmistrza tego samego Powiatu więcej niż 4 razy.

SĄDY POKOJU

- Artykuł 61. Sąd Pokoju posiada pierwotną jurysdykcję nad przestępstwami o charakterze występku ściganymi na terytorium RP.
- Artykuł 62. Sąd Pokoju, w razie braku porozumienia co do rozstrzygnięcia sporu przed prywatnym sądem arbitrażowym, posiada pierwotną jurysdykcję nad sporami cywilnymi wynikającymi na terytorium RP o przedmiot sporu niskiej wartości wskazanej przez obowiązujące prawo.
- Artykuł 63. Sąd Pokoju posiada pierwotną jurysdykcję nad sporami cywilnymi natury niematerialnej wynikającymi na terytorium RP.
- Artykuł 64. Sąd Pokoju posiada pierwotną jurysdykcję nad sporami administracyjnymi między osobą prywatną lub prawną a jakimkolwiek organem Władzy Samorządowej.
- Artykuł 65. Sąd Pokoju posiada pierwotną jurysdykcję nad sporami administracyjnymi między dwoma lub więcej organami tej samej Władzy Samorządowej.
- Artykuł 66. Sąd Pokoju posiada pierwotną jurysdykcję nad wnioskami o nakazy sądowe złożone w ramach dochodzenia przestępstw o charakterze występku.
- Artykuł 67. Sąd Pokoju posiada pierwotną jurysdykcję nad skargami o nieprawidłowości zaistniałe podczas przeprowadzania wyborów do organów Władzy Samorządowej i referendum na terenie Gminy.
- Artykuł 68. Każde postępowanie przed Sądem Pokoju odbywa się przed 1 Sędzią Pokoju.

- Artykuł 69. Od wyroku lub orzeczenia Sądu Pokoju przysługuje prawo do odwołania do Sądu Apelacyjnego co do:
- prawidłowości zastosowanej wykładni prawnej;
  - właściwości zastosowanej procedury;
  - wysokości lub formy wyroku lub orzeczenia;
  - przyjętej wersji stanu faktycznego.
- Artykuł 70. Sąd Pokoju utrzymywany jest przez Gminę, gdzie na każdą Gminę przypada co najmniej 1 Sąd Pokoju.
- Artykuł 71. Sąd Pokoju składa się z Sędziów Pokoju wybieranych na 6-letnią kadencję przez mieszkańców Gminy.
- Artykuł 72. Sędziowie Pokoju nie są zawodowymi sędziami i otrzymują doradztwo dotyczące obowiązującego prawa ze strony Radców Sądów Pokoju zatrudnionych w Sądzie Pokoju.
- Artykuł 73. Sędziowie Pokoju są niezależni od innych organów Władzy Publicznej.
- Artykuł 74. Sędziowie Pokoju mogą zostać odwołani ze stanowiska przez zwykłą większość mieszkańców Gminy na drodze referendum zaproponowanego przez co najmniej 6 tys. mieszkańców, jeśli Gminy terytorialnej, lub 12 tys. mieszkańców, jeśli Gminy miejskiej.
- Artykuł 75. W przypadku odwołania Sędziego Pokoju, przeprowadza się wybory uzupełniające w ciągu 30 dni.

PROKURATURA GMINY

- Artykuł 76. Przesłępstwa o charakterze lokalnym ścigane są z oskarżenia prywatnego lub z oskarżenia publicznego przez Biuro Prokuratora Gminy.
- Artykuł 77. Biuro Prokuratora Gminy utrzymywane jest przez Gminę, a na jego czele stoi Prokurator Gminy.
- Artykuł 78. Prokurator Gminy nadzoruje postępowania z oskarżenia publicznego prowadzone przez Biuro Prokuratora Gminy.
- Artykuł 79. Prokurator Gminy wybierany jest na 4-letnią kadencję przez mieszkańców Gminy.
- Artykuł 80. Prokurator Gminy jest niezależny od innych organów Władzy Publicznej.
- Artykuł 81. Prokurator Gminy nie zajmuje żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.

Artykuł 82. Prokurator Gminy może zostać odwołany ze stanowiska przez zwykłą większość mieszkańców Gminy na drodze referendum zaproponowanego przez co najmniej 6 tys. mieszkańców, jeśli Gminy terytorialnej, lub 12 tys. mieszkańców, jeśli Gminy miejskiej.

Artykuł 83. W przypadku odwołania Prokuratora Gminy, przeprowadza się wybory uzupełniające w ciągu 60 dni.

SIŁY PORZĄDKOWE GMINY

Artykuł 84. Zapobieganiem oraz dochodzeniem przestępstw o charakterze lokalnym zajmują się lokalne Siły Porządkowe Gminy.

Artykuł 85. Lokalne Siły Porządkowe Gminy podlegają Szefyrowi Gminy.

Artykuł 86. Szeryf Gminy mianowany jest z oficerów lokalnych Sił Porządkowych Gminy przez Wójta lub Burmistrza i może być przez niego odwołany za zgodą zwykłej większości Rady Gminy lub Rady Miasta.

Artykuł 87. Szeryf Gminy jest niezależny od organów Władzy Centralnej RP.

Artykuł 88. Lokalne Siły Porządkowe Gminy współpracują z Biurem Prokuratora Gminy w celu postawienia w stan oskarżenia podejrzanych o popełnienie przestępstw o charakterze lokalnym.

Artykuł 89. Lokalne Siły Porządkowe Gminy współpracują z centralnymi Siłami Porządkowymi RP w zakresie zapobiegania oraz dochodzenia przestępstw o charakterze ponadlokalnym oraz ze sobą wzajemnie w zakresie zapobiegania oraz dochodzenia przestępstw o charakterze lokalnym.

SIŁY OBRONY TERYTORIALNEJ GMINY

Artykuł 90. Siły Obrony Terytorialnej Gminy stanowią ochronę przed zagrożeniami paramilitarnymi i wsparcie w czasie klęsk żywiołowych występujących na terytorium Gminy.

Artykuł 91. Siły Obrony Terytorialnej Gminy utrzymywane są przez Gminę.

Artykuł 92. Na każdą Gminę przypada jedna kompania Sił Obrony Terytorialnej Gminy w wielkości nie mniejszej niż 60 i nie większej niż 240 żołnierzy.

Artykuł 93. W Siłach Obrony Terytorialnej Gminy służą wyłącznie ochotnicy posiadający obywatelstwo RP zamieszkali na terenie danej Gminy.

- Artykuł 94. Siły Obrony Terytorialnej Gminy w czasie pokoju podlegają bezpośredniemu zwierzchnictwu Wójta lub Burmistrza, a w czasie wojny Prezydenta RP.
- Artykuł 95. Siły Obrony Terytorialnej Gminy mogą zostać użyte przez Wójta lub Burmistrza wyłącznie w przypadku ogłoszenia stanu wyjątkowego na terenie Gminy.
- Artykuł 96. Przesłępstwa w Siłach Obrony Terytorialnej Gminy sę dochodzone i sędzone w sposób zwyczajny.

ORGANY JEDNOSTEK WŁADZY SAMORZĄDOWEJ NIŻSZEGO SZCZEBŁA

- Artykuł 97. Jednostki Władzy Samorządowej szczebla niższego niż Gmina składają się z kolegialnego organu uchwałodawczego oraz jednoosobowego organu wykonawczego, o kształcie regulowanym przez Gminę naczelną.
- Artykuł 98. Organ uchwałodawczy jednostek władzy samorządowej niższego szczebla składa się z nie mniej niż 3 i nie więcej niż 9 Radnych.
- Artykuł 99. Organ uchwałodawczy i wykonawczy jednostek władzy samorządowej niższego szczebla wybierany jest w wyborach lokalnych na zasadach analogicznych do wyborów Powiatu naczelnego.

CZĘŚĆ III: WŁADZA CENTRALNA RP

Rozdział 1: Kompetencje Władzy Centralnej RP

- Artykuł 1. Władza Centralna RP obowiązkowo pełni wyłącznie następujące funkcje:
- a. Regulowanie Kodeksu Karnego RP;
  - b. Regulowanie obywatelstwa RP;
  - c. Regulowanie symboli narodowych;
  - d. Regulowanie napływu osób na terytorium RP;
  - e. Regulowanie prowadzonych rejestrów;
  - f. Regulowanie wybranych podatków i danin państwowych;
  - g. Utrzymywanie Sądów Dystryktu, Sądów Apelacyjnych i Sądu Najwyższego;
  - h. Utrzymywanie Sił Zbrojnych RP;
  - i. Utrzymywanie centralnych Sił Porządkowych RP;
  - j. Utrzymywanie aresztów i więzień centralnych;
  - k. Prowadzenie polityki zagranicznej państwa;
  - l. Ochrona granic państwa;
  - m. Regulowanie przepływu towarów i usług przez granicę terytorium RP;
  - n. Regulowanie osób prawnych o statusie monopolu;
  - o. Zarządzanie przestrzenią powietrzną, wodami rzecznyymi i wodami terytorialnymi państwa;
  - p. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej;
  - q. Zwalczanie zagrożeń wywiadowczych;
  - r. Zwalczanie handlu ludźmi i organami;
  - s. Zwalczanie zagrożeń terrorystycznych.
- Artykuł 2. Władza Centralna RP może pełnić wyłącznie następujące funkcje dodatkowe, w zależności od dostępności finansowania:
- a. Utrzymywanie infrastruktury transportowej i energetycznej o charakterze ponadlokalnym;
  - b. Regulowanie użytkowania, wydobywania i handlu surowcami paliwowymi i energetycznymi;
  - c. Regulowanie wykorzystania materiałów wybuchowych i toksycznych oraz stanowiących zagrożenie biologiczne oraz o charakterze broni wielkokalibrowej.
  - d. Regulowanie waluty narodowej;
  - e. Utrzymywanie uczelni wyższych i ośrodków naukowych.
- Artykuł 3. Władza Centralna RP może prowadzić następujące rejestry:
- a. Rejestr użytkowanych środków transportu;
  - b. Rejestr wydanych paszportów;
  - c. Rejestr zarejestrowanych osób prawnych;
  - d. Rejestr osób skazanych prawomocnym wyrokiem przed Sądem Dystryktu;
  - e. Rejestr osób przebywających na terytorium RP bez obywatelstwa RP;
  - f. Rejestr chronionej własności intelektualnej;
  - g. Rejestr przedstawicieli i członków Władzy Centralnej RP.

Artykuł 4. Władza Centralna RP może wnieść wniosek do Sądu Dystryktu o unieważnienie aktów prawnych i decyzji wydanych przez organy Władzy Samorządowej gdzie taki akt lub decyzja przekracza zakres kompetencji Władzy Samorządowej na niekorzyść Władzy Centralnej RP.

Rozdział 2: Finansowanie Władzy Centralnej RP

- Artykuł 5. Władza Centralna RP finansowana jest wyłącznie poprzez:
- Nałożone podatki od sprzedaży i wymiany usług na terytorium RP;
  - Nałożone cła importowe i eksportowe;
  - Uiszczono opłaty administracyjne;
  - Uiszczono opłaty za korzystanie z infrastruktury transportowej i energetycznej o charakterze ponad-lokalnym.
- Artykuł 6. Finansowanie Władzy Centralnej RP zorganizowane jest wokół ustawy budżetowej i żadna działalność Władzy Centralnej RP nie może być finansowana poza zapisami ustawy budżetowej.
- Artykuł 7. Ustawy budżetowe nie przewidują deficytu budżetowego.
- Artykuł 8. Władza Centralna RP nie zaciąga zadłużenia w żadnej postaci.
- Artykuł 9. Ustawa budżetowa może finansować jedynie działania Władzy Centralnej RP mające bliski i bezpośredni związek z konkretną kompetencją Władzy Centralnej RP.
- Artykuł 10. Władza Centralna RP nie udziela pożyczek i nie przekazuje dotacji żadnemu innemu państwu lub grupie.
- Artykuł 11. Władza Centralna RP może udzielać pożyczek i przekazywać dotacje Gminom na konkretne cele, które znajdują się w kompetencji Władzy Samorządowej lub Władzy Centralnej RP.
- Artykuł 12. Władza Centralna RP nie udziela pożyczek i nie przekazuje dotacji żadnej osobie prywatnej lub prawnej, która nie jest częścią administracji publicznej.

Rozdział 3: Organy Władzy Centralnej RP

SEJM RP

- Artykuł 13. Władza ustawodawcza skupiona jest w Sejmie RP.
- Artykuł 14. Sejm RP składa się z całkowitej liczby Posłów RP nieprzekraczającej 400, wybranych w następujących proporcjach:

- (1) Jeden Poseł RP z każdej Gminy terytorialnej;
- (2) Jeden Poseł RP na każde 100 tys. mieszkańców Gminy miejskiej;
- (3) Jeden Poseł RP na każde 500 tys. osób posiadających obywatelstwo RP zamieszkujących poza terytorium RP na obszarze jednego państwa.

- Artykuł 15. Posłowie RP zasiadający w Sejmie RP reprezentują obywateli RP z okręgu, z którego zostali wybrani.
- Artykuł 16. Kadencja Sejmu RP trwa 4 lata i nie podlega skróceniu.
- Artykuł 17. Sesja Sejmu RP jest niezależna od innych organów Władzy Publicznej.
- Artykuł 18. Sejm RP obraduje pod przewodnictwem Marszałka Sejmu RP wybranego spośród Posłów RP.
- Artykuł 19. Sejm RP pracuje w ramach obrad oraz w komisjach i podkomisjach.
- Artykuł 20. Wszystkie głosowania Sejmu RP ogłaszane są z co najmniej 24h wyprzedzeniem.
- Artykuł 21. Sejm RP uchwała 2 typy aktów prawnych, ustawy i rezolucje, oraz podejmuje inne działania, wyłącznie gdzie Konstytucja RP przewiduje.
- Artykuł 22. Ustawy i rezolucje oraz inne decyzje Sejmu RP mogą być proponowane przez co najmniej 1/4 całkowitej liczby Posłów RP, Radę Gminy lub Radę Miasta, Prezydenta RP oraz 100 tys. obywateli RP, z wyjątkiem gdzie Konstytucja RP stanowi inaczej.
- Artykuł 23. Sejm RP pracuje jawnie z wyjątkiem gdzie interes państwa nakazuje inaczej i wyłączenie za zgodą większości 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy całkowitej liczby Posłów RP.
- (1) Głosowania Sejmu RP są rejestrowane z wyjątkiem gdzie praca taka jest niejawną.
  - (2) Głosowanie nad niejawnością pracy Sejmu RP jest zawsze jawne.
  - (3) Obrady i głosowanie nad ujawnieniem informacji objętej klauzulą tajności jest zawsze tajne.
- Artykuł 24. Sejm RP podejmuje decyzje zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy całkowitej liczby Posłów RP, z wyjątkiem przypadków gdzie Konstytucja RP stanowi inaczej.
- Artykuł 25. Sejm RP uchwała prawo obowiązujące na całym terytorium RP w ramach kompetencji Władzy Centralnej RP, w formie ustaw.
- Artykuł 26. Sejm RP może oddelegować do Prezydenta RP ustanawianie szczegółowych regulacji w ramach uchwalonych ustaw, w formie Rozporządzeń.
- Artykuł 27. Każdy projekt ustawy Sejmu RP jest:

- a. Ogłoszony publicznie co najmniej 21 dni przed głosowaniem;
- b. Swobodnie debatowany, gdzie każdy Poseł RP może wyrazić swoje zdanie bez żadnego ograniczenia czasowego;
- c. Odczytany w całości przed głosowaniem;
- d. Zawiera informacje, zgodnie z którą kompetencją Władzy Centralnej RP jest proponowany.

- Artykuł 28. Ustawy uchwalone przez Sejm RP podlegają prawu Weta przez Prezydenta RP.
- Artykuł 29. Weto Prezydenta RP może zostać oddalone przez Sejm RP przez większość 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy całkowitej liczby Posłów RP.
- Artykuł 30. Ustawy uchwalone przez Sejm RP wchodzi w życie w dniu, w którym same przewidują, ale nie wcześniej niż 30 dni od dnia, w którym Prezydenta RP je podpisał lub w którym Sejm RP odrzucił jego Weto.
- Artykuł 31. Sejm RP może uchwalać Rezolucje w celu pozbawienia mocy prawnej Rozporządzeń Prezydenta RP wydanych w ramach kompetencji oddelegowanych przez ustawy Sejmu RP.
- Artykuł 32. Sejm RP, poprzez komisje nadzoru, przeprowadza rozpoznania w stosunku do przedstawicieli i członków Władzy Publicznej, innych niż Sędziowie i Prezydent RP, co do których zachodzi podejrzenie niewłaściwego lub nieudolnego zachowania.
- Artykuł 33. Sejm RP, podczas przeprowadzania rozpoznania, poprzez komisje nadzoru, może zzywać przedstawicieli i członków Władzy Publicznej, innych niż Sędziowie i Prezydent RP, na świadków do zeznawania pod przysięgą.
- Artykuł 34. Sejm RP nie nakłada kar na przedstawicieli i członków Władzy Publicznej z wyjątkiem na Posłów RP, w postaci kar dyscyplinarnych, gdzie naruszyli oni obowiązujący regulamin Sejmu RP.
- Artykuł 35. Sejm RP może zdjąć klauzulę tajności z jakiejkolwiek informacji.
- Artykuł 36. Sejm RP nadzoruje działalność Prezydenta RP i jego Gabinetu poprzez:
- a. Uchwalanie budżetu;
  - b. Udzielanie zgody na odwołanie Prokuratora Generalnego;
  - c. Udzielanie zgody na odwołanie Naczelnego Radcy Republiki;
  - d. Udzielanie zgody na odwołanie członków Wysokiej Komisji Wyborczej;
  - e. Udzielanie zgody na ogłoszenie Stanu Wojennego;
  - f. Ogłaszanie zakończenia Stanu Wojennego;
  - g. Udzielanie zgody na użycie Sił Zbrojnych RP w czasie pokoju poza granicami RP;
  - h. Stawianie Prezydenta RP w stan oskarżenia przed Sądem Najwyższym;
  - i. Udzielanie zgody na postawienie Prezydenta RP w stan oskarżenia przed Sądem Pokoju lub Sądem Dystryktu.

- j. Wnoszenie interpelacji poselskich;
- k. Pracę komisji nadzoru;
- l. Zdejmowanie klauzuli tajności.

- Artykuł 37. Sejm RP wybiera 3 członków Komisji Sądowniczej oraz przedstawia Prezydentowi RP kandydatów na członków Wysokiej Komisji Wyborczej spośród Sędziów Sądów Apelacyjnych w stanie spoczynku.
- Artykuł 38. Posłom RP przysługuje immunitet poselski uprawniający do tymczasowego opuszczenia aresztu w celu wzięcia udziału w pracach Sejmu RP z wyjątkiem gdzie Sąd wydający nakaz aresztowania stwierdzi, że naraziłoby to jakąkolwiek osobę na niebezpieczeństwo lub gdzie istnieje wysokie ryzyko, że Poseł RP utrudniałby śledztwo.
- Artykuł 39. Posłowie RP otrzymują wynagrodzenie za swoją pracę w stałej wysokości przez okres co najmniej 1 kadencji Sejmu RP.
- Artykuł 40. Posłowie RP nie zajmują żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.
- Artykuł 41. Poseł RP może być odwołany ze stanowiska przez zwykłą większość mieszkańców Gminy lub okręgu, którego mieszkańców reprezentuje, na drodze referendum zaproponowanego przez co najmniej 3 tys. mieszkańców jeśli Gminy lub 6 tys. jeśli okręgu.
- Artykuł 42. W przypadku odwołania Posła RP, przeprowadza się wybory uzupełniające w ciągu 60 dni.

PREZYDENT RP

- Artykuł 43. Władza wykonawcza skupiona jest w osobach Prezydenta RP, Wice-Prezydenta RP oraz Gabinetu RP, który Prezydent RP nadzoruje.
- Artykuł 44. Prezydent RP wybierany jest w wyborach ogólnokrajowych na 5-letnią kadencję.
- Artykuł 45. Nowowybrany Prezydent RP zaprzysiężany jest przez Pierwszego Sędziego Sądu Najwyższego bezzwłocznie po oficjalnym ogłoszeniu wyników wyborów.
- Artykuł 46. Prezydent RP mianuje Wice-Prezydenta RP, który go reprezentuje w przypadku jego nieobecności i wypełnia inne powierzone mu zadania.
- Artykuł 47. Gabinet RP nadzoruje prace administracji Władzy Centralnej RP i składa się wyłącznie z następujących Departamentów:
- a. Departament Obrony;
  - b. Departament Spraw Zagranicznych;
  - c. Departament Spraw Wewnętrznych;

- d. Departament Sprawiedliwości;
- e. Departament Infrastruktury.

- Artykuł 48. Każdy Departament jest kierowany przez Sekretarza Stanu dla tego Departamentu.
- Artykuł 49. Sekretarze Stanu i inni członkowie Departamentów są powoływani i odwoływani przez Prezydenta RP na jego życzenie.
- Artykuł 50. Prezydent RP, Wice-Prezydent RP, Sekretarze Stanu oraz inni członkowie Gabinetu RP mają obowiązek udzielać obszernych odpowiedzi na interpelacje posleskie, w czasie nie dłuższym niż 30 dni.
- Artykuł 51. Wice-Prezydent RP, Sekretarze Stanu oraz inni członkowie Gabinetu RP mają obowiązek stawiać się przed komisją nadzoru Sejmu RP i udzielać obszernych odpowiedzi na zadane pytania, pod przysięgą, jeśli zostaną wezwani.
- Artykuł 52. Prezydent RP, osobiście lub poprzez Wice-Prezydenta RP lub Gabinet RP, sumiennie wykonuje ustawy uchwalone przez Sejm RP.
- Artykuł 53. Prezydent RP podpisuje lub ogłasza Weto każdej ustawy Sejmu RP w terminie nie dłuższym niż 14 dni.
- Artykuł 54. Weto Prezydenta RP może zostać oddalone przez Sejm RP i w takim przypadku ustawa wchodzi w życie bez jego podpisu.
- Artykuł 55. Prezydent RP posiada następujące kompetencje własne niezależne od kompetencji przyznanych przez ustawy Sejmu RP:
- a. Jest najwyższym zwierzchnikiem Sił Zbrojnych RP;
  - b. Jest najwyższym zwierzchnikiem Sił Obrony Terytorialnej Gmin w czasie wojny;
  - c. Tworzy politykę zagraniczną i jest najwyższym przedstawicielem państwa;
  - d. Posiada prawo inicjatywy ustawodawczej;
  - e. Zawiera umowy międzynarodowe;
  - f. Nadaje odznaczenia i ordery;
  - g. Zarządza referenda ogólnokrajowe;
  - h. Ogłasza Stan Wojenny;
  - i. Ogłasza pobór w czasie Stanu Wojennego;
  - j. Ogłasza Stan Wyjątkowy na całym terytorium RP;
  - k. Mianuje Sędziów Sądu Najwyższego spośród Sędziów Sądu Apelacyjnego;
  - l. Mianuje członków Wysokiej Komisji Wyborczej spośród kandydatów przedstawionych przez Sejm RP;
  - m. Mianuje i odwołuje, na życzenie, Komendanta Głównego RP;
  - n. Mianuje 3 członków Komisji Sądowniczej;
  - o. Mianuje i odwołuje, za zgodą Sejmu RP, Prokuratora Generalnego RP;
  - p. Mianuje i odwołuje, za zgodą Sejmu RP, Naczelnego Radcę Republiki;

- q. Mianuje i odwołuje, za zgodą Sejmu RP, członków Wysokiej Komisji Wyborczej.

- Artykuł 56. Prezydent RP może zarządzić przeprowadzenie ogólnokrajowego referendum w jakiegokolwiek istotnej sprawie publicznej dotyczącej kompetencji Władzy Centralnej RP dla zaciągnięcia opinii obywateli RP.
- Artykuł 57. Prezydent RP nie zawiera umów międzynarodowych, które:
- a. Nie posiadają bliskiej bezpośredniej relacji z którąkolwiek z kompetencji Władzy Samorządowej lub Władzy Centralnej RP;
  - b. Nakładają na organy Władzy Publicznej obowiązek działania w sposób, który Konstytucja RP nie przewiduje;
  - c. Nakładają na organy Władzy Publicznej zakaz działania w sposób, który Konstytucja RP nakazuje;
  - d. Pogwałciłyby prawa lub swobody gwarantowane przez Konstytucję RP.
- Artykuł 58. Prezydent RP osobiście, lub poprzez Wice-Prezydenta RP lub swój Gabinet, wydaje Rozporządzenia z mocą prawną wyłącznie w ramach kompetencji własnych lub kompetencji przyznanych przez ustawy Sejmu RP.
- Artykuł 59. Prezydent RP osobiście, lub poprzez Wice-Prezydenta RP lub swój Gabinet, może objąć jakąkolwiek informację związaną z działaniem organów Władzy Centralnej RP klauzulą tajności jeśli uważa, że wymaga tego interes państwa.
- (1) Informacja objęta klauzulą tajności nie podlega dostępowi lub rozpowszechnianiu w ramach wolności słowa.
  - (2) Klauzula tajności wygasa nie później niż 10 lat po wprowadzeniu i może być odnowiona wyłącznie 2 razy.
  - (3) Klauzula tajności może być unieważniona przez Sejm RP zwykłą większością głosów.
- Artykuł 60. Rozporządzenia wydawane w ramach kompetencji przyznanych przez ustawy Sejmu RP wchodzi w życie nie wcześniej niż po upływie 7 dni od wydania.
- Artykuł 61. Rozporządzenia wydane w ramach kompetencji oddelegowanych przez ustawy Sejmu RP podlegają unieważnieniu przez Sejm RP, w formie Rezolucji, i w takim wypadku tracą moc prawną.
- Artykuł 62. Prezydent RP, Wice-Prezydent RP, Sekretarze Stanu oraz inni członkowie Gabinetu nie zajmują żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.
- Artykuł 63. Prezydent RP, Wice-Prezydent RP, Sekretarze Stanu oraz inni członkowie Gabinetu otrzymują wynagrodzenie za swoją pracę w stałej wysokości przez cały okres co najmniej 1 kadencji Prezydenta RP.

- Artykuł 64. Prezydent RP odpowiada za poczynania Wice-Prezydenta RP i wszystkich Sekretarzy Stanu oraz innych członków Gabinetu RP, gdy działają oficjalnie, jak za swoje własne.
- Artykuł 65. Prezydent RP posiada immunitet prezydencki chroniący go przed postawieniem w stan oskarżenia przed Sądem Pokoju lub Sądem Dystryktu bez zgody Sejmu RP wyrażonej większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy całkowitej liczby Posłów RP.
- Artykuł 66. Prezydent RP może zostać postawiony w stan oskarżenia przed Sądem Najwyższym wyłącznie na wniosek Sejmu RP uchwalonego większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy całkowitej liczby Posłów RP, gdzie rolę oskarżyciela pełni Marszałek Sejmu RP.
- Artykuł 67. Prezydent RP może zostać usunięty ze stanowiska przez Sąd Najwyższy w razie stwierdzenia przezeń, że Prezydent RP:
- Popełnił zbrodnię, za którą został prawomocnie skazany przez Sąd Dystryktu;
  - Rażąco przekroczył swoje uprawnienia;
  - Rażąco zaniechał wykonania przepisów Konstytucji RP lub ustawy Sejmu RP, która bezpośrednio nakładała na niego obowiązek postępowania w konkretny sposób.
- Artykuł 68. Prezydent RP może zostać usunięty ze stanowiska przez Gabinet RP zwykłą większością głosów Sekretarzy Stanu w razie stwierdzenia przezeń, że Prezydent RP stracił możliwość dalszego pełnienia swoich obowiązków ze względu na swój zły stan zdrowia psychicznego lub fizycznego.
- Artykuł 69. Prezydent RP może zostać odwołany ze stanowiska przez zwykłą większość obywateli RP w drodze referendum zaproponowanego przez co najmniej 100 tys. obywateli RP.
- Artykuł 70. W razie usunięcia, odwołania, ustąpienia lub śmierci Prezydenta RP, jego obowiązki przejmuje Wice-Prezydent RP aż do czasu planowanego upływu kadencji.
- (1) W przypadku przejścia obowiązków Prezydenta RP przez Wice-Prezydenta RP, gdzie później ustępuje on lub zostaje odwołany lub usunięty ze stanowiska lub umiera, jego obowiązki przejmuje tymczasowo Sekretarz Stanu Departamentu Spraw Wewnętrznych i przeprowadza się nowe wybory na stanowisko Prezydenta RP w ciągu 90 dni.
  - (2) Dalszą sukcesję w razie ustąpienia, odwołania, usunięcia lub śmierci Sekretarza Stanu Departamentu Obrony, tymczasowo zastępującego Wice-Prezydenta RP, reguluje obowiązujące prawo.
  - (3) W razie przejścia obowiązków Prezydenta RP przez Wice-Prezydenta RP, lub w razie dalszej sukcesji, przysługują osobie takiej jednakowe kompetencje jak Prezydentowi RP i podlega on jednakowym obowiązkom.

SĄD DYSTRYKTU

- Artykuł 71. Sąd Dystryktu posiada pierwotną jurysdykcję nad przestępstwami o charakterze zbrodni ściganymi na terytorium RP.
- Artykuł 72. Sąd Dystryktu, w razie braku porozumienia co do rozstrzygnięcia sporu przed prywatnym sądem arbitrażowym, posiada pierwotną jurysdykcję nad sporami cywilnymi wynikającymi na terytorium RP o przedmiot sporu o wysokiej wartości, wskazanej przez obowiązujące prawo.
- Artykuł 73. Sąd Dystryktu posiada pierwotną jurysdykcję nad sporami administracyjnymi między osobą prywatną lub prawną a jakimkolwiek organem Władzy Centralnej RP.
- Artykuł 74. Sąd Dystryktu posiada pierwotną jurysdykcję nad sporami administracyjnymi między dwoma lub więcej organami Władzy Centralnej RP.
- Artykuł 75. Sąd Dystryktu posiada pierwotną jurysdykcję nad sporami administracyjnymi między co najmniej jednym organem Władzy Samorządowej i co najmniej jednym organem Władzy Centralnej RP.
- Artykuł 76. Sąd Dystryktu posiada pierwotną jurysdykcję nad wnioskami o nakazy sądowe złożone w ramach dochodzeń o przestępstwa o charakterze zbrodni.
- Artykuł 77. Sąd Dystryktu posiada pierwotną jurysdykcję nad skargami o nieprawidłowości zaistniałe podczas przeprowadzania wyborów do Sejmu RP na terytorium pobliskich Gmin.
- Artykuł 78. Wniesienie aktu oskarżenia przed Sądem Dystryktu poprzedzone jest przesłuchaniem wstępnym.
- (1) Przesłuchanie wstępne prowadzone jest przez jednego Sędziego Sądu Dystryktu.
  - (2) Na przesłuchaniu wstępnym Sąd Dystryktu bada czy oskarżyciel wykazał uzasadnione podejrzenie, że oskarżony popełnił przestępstwo, o które jest oskarżony i oddała zarzuty wobec oskarżonego jeśli oskarżyciel nie wykazał takiego podejrzenia.
  - (3) Na przesłuchaniu wstępnym Sąd Dystryktu bada czy prawa przysługujące oskarżonemu w związku z oskarżeniem go o przestępstwo nie zostały pogwałcone i, jeśli zostały pogwałcone, odracza proces aż zostaną one w pełni przywrócone lub, gdzie nie jest to możliwe, oddała zarzuty w całości.
  - (4) Na przesłuchaniu wstępnym Sąd Dystryktu wydaje instrukcje dotyczące terminu rozprawy, tymczasowego aresztowania oskarżonego na czas procesu, powoływania Ławy Przysięgłych i innych wniosków wstępnych.
- Artykuł 79. Od wyroku lub orzeczenia Sądu Dystryktu przysługuje prawo do odwołania do Sądu Apelacyjnego co do:
- a. Prawidłowości zastosowanej wykładni prawnej;
  - b. Właściwości zastosowanej procedury;
  - c. Wysokości lub formy wyroku lub orzeczenia;

- d. W procesie innym niż karny – przyjętej wersji stanu faktycznego;
- e. W procesie karnym na wniosek oskarżonego – przyjętej wersji stanu faktycznego, gdzie pojawiły się nowe materiały dowodowe poddające w wątpliwość wersję przyjętą przez Sąd Dystryktu.

- Artykuł 80. Sądy Dystryktu utrzymywane są przez Władzę Centralną RP, gdzie 1 Sąd Dystryktu przypada na nie więcej niż 5 Gmin.
- Artykuł 81. Sąd Dystryktu składa się z Sędziów Dystryktu mianowanych dożywotnio przez Wysoką Komisję Sądowniczą spośród wykwalifikowanych prawników.
- Artykuł 82. Proces karny przed Sądem Dystryktu odbywa się przed jednym Sędzią Dystryktu zasiadającego razem z Ławą Przysięgłych składającej się z losowo wybranych 12 mieszkańców pobliskich Gmin.
- Artykuł 83. Proces cywilny i administracyjny przed Sądem Dystryktu odbywa się przed panelem składającym się z 3 Sędziów Dystryktu.
- Artykuł 84. Wszystkie wnioski o nakazy i zakazy sądowe rozpatruje 1 Sędzia Dystryktu.
- Artykuł 85. Sędziowie Sądu Dystryktu mogą być odwołani wyłącznie przez Wysoką Komisję Sądowniczą i tylko w określonych przypadkach.

SĄD APELACYJNY

- Artykuł 86. Władza sądownicza drugiej instancji pełniona jest przez Sądy Apelacyjne.
- Artykuł 87. Sądy Apelacyjne obowiązkowo rozpatrują apelacje z Sądów Pokoju i Sądów Dystryktu.
- Artykuł 88. Sądy Apelacyjne utrzymywane są przez Władzę Centralną RP, gdzie 1 Sąd Apelacyjny przypada na nie mniej niż 20 i nie więcej niż 30 Gmin.
- Artykuł 89. Sądy Apelacyjne składają się z Sędziów Apelacyjnych mianowanych przez Wysoką Komisję Sądowniczą dożywotnio spośród Sędziów Dystryktu.
- Artykuł 90. Sądy Apelacyjne zawsze obradują w składach 3-osobowych.
- Artykuł 91. Od wyroku lub orzeczenia Sądu Apelacyjnego można ubiegać się o odwołanie do Sądu Najwyższego co do prawidłowości zastosowanej wykładni obowiązującego prawa.
- Artykuł 92. Sędziowie Sądu Apelacyjnego mogą zostać odwołani wyłącznie przez Wysoką Komisję Sądowniczą i tylko w określonych przypadkach.

SĄD NAJWYŻSZY

- Artykuł 93. Władza sądownicza najwyższej instancji pełniona jest przez Sąd Najwyższy.
- Artykuł 94. Sąd Najwyższy składa się z 7 Sędziów Najwyższych, w tym Pierwszego Sędziego Sądu Najwyższego, mianowanych dożywotnio przez Prezydenta RP spośród Sędziów Apelacyjnych.
- Artykuł 95. Sąd Najwyższy rozpatruje, w ramach uznania, odwołania z Sądów Apelacyjnych.
- Artykuł 96. Sąd Najwyższy wydaje również orzeczenia w ramach własnej jurysdykcji na wniosek:
- a. Naczelnego Radcy Republiki – co do wykładni obowiązującego prawa;
  - b. Sejmu RP – co do odwołania Prezydenta RP;
  - c. Obywateli RP – co do ważności referendum, wyborów na stanowisko Prezydenta RP oraz wyborów w zagranicznych okręgach wyborczych.
- Artykuł 97. Sąd Najwyższy zawsze obraduje w pełnym składzie.
- Artykuł 98. W sytuacji gdzie Sędzia Najwyższy podejmuje decyzję o niebraniu udziału w obradach Sądu w konkretnej sprawie, jego miejsce zajmuje tymczasowo najstarszy stażem Sędzia Apelacyjny, który nie brał udziału w rozpatrywaniu tej sprawy w charakterze Sędziego Apelacyjnego.
- Artykuł 99. Sąd Najwyższy utrzymywany jest przez Władzę Centralną RP.
- Artykuł 100. Pierwszy Sędzia Sądu Najwyższego mianuje 3 członków Wysokiej Komisji Sądowniczej.
- Artykuł 101. Sędziowie Najwyżsi mogą zostać odwołani przez zwykłą większość obywateli na drodze referendum zaproponowanego przez co najmniej 100 tys. obywateli RP.

PROKURATURA GENERALNA RP

- Artykuł 102. Przepięstwa o charakterze ponad-lokalnym ścigane są z oskarżenia publicznego przez Biuro Prokuratora Generalnego RP.
- Artykuł 103. Biuro Prokuratora Generalnego RP utrzymywane jest przez Władzę Centralną RP, a na jego czele stoi Prokurator Generalny RP.
- Artykuł 104. Prokurator Generalny RP nadzoruje postępowania z oskarżenia publicznego prowadzone przez Władzę Centralną RP.
- Artykuł 105. Prokurator Generalny RP mianuje 3 członków Wysokiej Komisji Sądowniczej.

- Artykuł 106. Prokurator Generalny RP mianowany jest na 7-letnią kadencję przez Prezydenta RP.
- Artykuł 107. Prokurator Generalny RP jest niezależny od innych organów Władzy Publicznej.
- Artykuł 108. Prokurator Generalny RP oraz pracownicy Biura Prokuratora Generalnego RP nie zajmują żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.
- Artykuł 109. Prokurator Generalny RP może zostać odwołany ze stanowiska przez Prezydenta RP za zgodą zwykłej większości Sejmu RP.

NACZELNY RADCA REPUBLIKI

- Artykuł 110. Wszystkie organy wykonawcze Władzy Centralnej RP otrzymują doradztwo co do ich uprawnień i obowiązków w świetle obowiązującego prawa od Biura Naczelnego Rady Republiki.
- Artykuł 111. Biuro Naczelnego Rady Republiki utrzymywane jest przez Władzę Centralną RP, a na jego czele stoi Naczelny Radca Republiki.
- Artykuł 112. Biuro Naczelnego Rady Republiki reprezentuje wszystkie organy Władzy Centralnej RP podległej Prezydentowi RP we wszelkich sporach cywilnych i administracyjnych.
- Artykuł 113. Naczelny Radca Republiki mianowany jest na 7-letnią kadencję przez Prezydenta RP.
- Artykuł 114. Naczelny Radca Republiki jest niezależny od innych organów Władzy Publicznej.
- Artykuł 115. Naczelny Radca Republiki osobiście udziela bezstronnych porad prawnych Prezydentowi RP oraz, poprzez swoje Biuro, wszystkim organom wykonawczym Władzy Centralnej RP.
- Artykuł 116. Rady Naczelnego Rady Rady Republiki, udzielone poza toczącym się procesem sądowym, publikuje się nie później niż 48h po ich udzieleniu.
- Artykuł 117. Naczelny Radca Republiki może wnioskować do Sądu Najwyższego o orzecznictwo co do prawidłowej wykładni obowiązującego prawa.
- Artykuł 118. Naczelny Radca Republiki mianuje 3 członków Wysokiej Komisji Sądowniczej.
- Artykuł 119. Naczelny Radca Republiki oraz członkowie Biura Naczelnego Rady Republiki nie zajmują żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.

Artykuł 120. Naczelnny Radca Republiki może zostać odwołany ze stanowiska przez Prezydenta RP za zgodą zwykłej większości Sejmu RP.

CENTRALNE SIŁY PORZĄDKOWE RP

Artykuł 121. Zapobieganiem oraz dochodzeniem przestępstw o charakterze ponad-lokalnym zajmują się centralne Siły Porządkowe RP.

Artykuł 122. Centralne Siły Porządkowe RP utrzymywane są przez Władzę Centralną RP i podlegają Komendantowi Głównemu RP.

Artykuł 123. Komendant Główny RP mianowany jest spośród oficerów centralnych Sił Porządkowych RP przez Prezydenta RP.

Artykuł 124. Siły Porządkowe RP współpracują z lokalnymi Siłami Porządkowymi Gminy w zakresie zapobiegania oraz dochodzenia przestępstw o charakterze lokalnym.

Artykuł 125. Siły Porządkowe RP współpracują z Biurem Prokuratora Generalnego RP w celu postawienia w stan oskarżenia podejrzanych o popełnienie przestępstw o charakterze ponad-lokalnym.

Artykuł 126. Komendant Główny RP może zostać odwołany przez Prezydenta RP za zgodą zwykłej większości Sejmu RP.

SIŁY ZBROJNE RP

Artykuł 127. Siły Zbrojne RP stoją na straży niezawisłości państwa i Konstytucji RP.

Artykuł 128. Siły Zbrojne RP w czasie pokoju opierają się o armię zawodową składającą się wyłącznie z żołnierzy zawodowych.

Artykuł 129. Siły Zbrojne RP w czasie wojny mogą zostać uzupełnione o pobór.

Artykuł 130. Siły Zbrojne RP w czasie pokoju liczą co najmniej 100 tys. żołnierzy pełnoetatowych w służbie czynnej, nie wliczając w to pracowników Departamentu Obrony.

Artykuł 131. W Siłach Zbrojnych RP służą wyłącznie obywatele RP.

Artykuł 132. Siły Zbrojne RP utrzymywane są przez Władzę Centralną RP i podlegają zwierzchnictwu Prezydenta RP.

Artykuł 133. Prezydent RP mianuje kadre oficerską Sił Zbrojnych RP.

- Artykuł 134. Siły Zbrojne RP dowodzone są poprzez Najwyższe Dowództwo Sił Zbrojnych RP o kształcie i składzie regulowanym przez Prezydenta RP.
- Artykuł 135. Siły Zbrojne RP nie działają w charakterze sił porządkowych na terytorium RP.
- Artykuł 136. Siły Zbrojne RP mogą być użyte poza terytorium RP w czasie pokoju wyłącznie za zgodą zwykłej większości Sejmu RP.
- Artykuł 137. Przepięstwa w Siłach Zbrojnych RP dochodzone sę przez Siły Porządkowe RP we współpracy z właściwą sekcją Sił Zbrojnych RP i sędzone sę przed Sędem Pokoju lub Sędem Dystryktu, zgodnie z istniejącym podziałem jurysdykcji.

CZEŚĆ IV: WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Rozdział 1: Zapisy Wstępne

- Artykuł 1. Sądy stoją na straży praw i swobód obywateli RP i innych osób na terytorium RP.
- Artykuł 2. Jurysdykcja i kształt Sądów nie podlega zmianom, ani nie wprowadza się innych Sądów niż te przewidziane w Konstytucji RP, ani innych ciał pełniących funkcje sędownicze.
- Artykuł 3. Każdemu przysługuje prawo do wniesienia wniosku do Sądu o rozpatrzenie jego sporu administracyjnego z jakimkolwiek organem Władzy Publicznej, po wyczerpaniu wszystkich administracyjnych środków odwoławczych.
- Artykuł 4. Każdemu przysługuje prawo do wniesienia wniosku do Sądu o rozpatrzenie jego sporu z inną osobą prywatną lub prawną w ramach obowiązującego prawa, lub jeśli nie istnieją akty prawne regulujące przedmiot sporu, na podstawie naturalnych zasad sprawiedliwości.
- Artykuł 5. Dostęp do Sądu jest nieobciążony znacznymi obciążeniami finansowymi lub formalnymi.
- Artykuł 6. Każdemu przysługuje prawo do osobistego reprezentowania samego siebie przed Sądem Pokoju, Sądem Dystryktu i Sądem Apelacyjnym, z wyjątkiem gdzie umyślnie utrudnia on przebieg obrad.
- Artykuł 7. Obrady wszystkich Sądów, poza obradami Ławy Przysięgłych, są jawne z wyjątkiem gdzie Sędzia prowadzący uzna, że nie jest to w interesie sprawiedliwości i wyłącznie w następujących przypadkach:
- Obrad obejmujących nieletnich, osoby ubezwłasnowolnione lub wrażliwych świadków;
  - Obrad dotyczących informacji objętych klauzulą tajności;
  - Jednostronnych wniosków o nakazy i zakazy sądowe.
- Artykuł 8. Postępowania wszystkich Sądów, poza jednostronnymi wnioskami o nakazy i zakazy sądowe, opierają się na zasadzie kontradyktoryjności i równości stron.
- Artykuł 9. Stronom postępowania przed Sądem przysługuje prawo do rzetelnego wysłuchania ich pozycji zanim Sąd wyda wyrok lub orzeczenie.
- Artykuł 10. Stronom postępowania przed Sądem przysługuje prawo do obszernego uzasadnienia wydanego wyroku lub orzeczenia.
- Artykuł 11. Sądy są pierwotnymi organami posiadającymi kompetencje do interpretacji obowiązującego prawa.

- Artykuł 12. Sędzia, który może być racjonalnie postrzegany jako posiadający osobisty interes w wyroku lub orzeczeniu w sprawie toczącej się przed Sądem, jest zobowiązany odstąpić od rozpatrywania tej sprawy.
- Artykuł 13. Orzeczenia i wyroki Sądów nie podlegają zmianom lub unieważnieniu przez inne organy Władzy Publicznej.
- Artykuł 14. Orzeczenia i wyroki Sądów obradujących w składzie większym niż jednoosobowy ogłaszane są w postaci jednej opinii Sądu, za którą głosowała większość obradujących Sędziów, i opinii mniejszości, jeśli pozostali Sędziowie takową zgłoszą, jednej kolektywnej lub wielu oddzielnych.

Rozdział 2: Kodeks Karny RP

- Artykuł 15. Kodeks Karny RP uchwalany jest przez Sejm RP w formie ustawy i zawiera pełną listę przestępstw ściganych na terytorium RP oraz kar za ich popełnienie.
- Artykuł 16. Kodeks Karny RP posiada jednakową moc prawną na całym terytorium RP.
- Artykuł 17. Kodeks Karny RP nie obejmuje czynów mających miejsce poza terytorium RP z wyjątkiem przedstawicieli Władzy Publicznej, działających w sposób oficjalny, lub w ramach międzynarodowego prawa karnego.
- Artykuł 18. Nikogo nie sądzi się za przestępstwo nieznajdujące się w Kodeksie Karnym RP w czasie rzekomego popełnienia czynu.
- Artykuł 19. Nikogo nie poddaje się karze nieprzewidzianej przez Kodeks Karny RP za przestępstwo, za popełnienie którego osoba ta została skazana, w czasie popełnienia czynu.
- (1) Kodeks Karny RP nie przewiduje kar nieludzkich lub okrutnych.
  - (2) Kodeks Karny RP nie przewiduje kar pieniężnych o nieracjonalnej wysokości.
  - (3) Kodeks Karny RP nie przewiduje kar długoletniego pozbawienia wolności za przestępstwa, które nie wyrządziły żadnej konkretnej szkody innej osobie prywatnej.
- Artykuł 20. Kodeks Karny RP przewiduje jedynie takie przestępstwa, które odnoszą się do kompetencji Władzy Samorządowej lub Władzy Centralnej RP lub w ramach międzynarodowego prawa karnego.
- Artykuł 21. Kodeks Karny RP zawiera zwartą definicję każdego przestępstwa, wszystkich jego części składowych, dostępnych kontratypów oraz najniższej i najwyższej możliwej kary za jego popełnienie.

- Artykuł 22. Kodeks Karny RP określa czas, po którym każde przestępstwo ulega przedawnieniu i nie jest to więcej niż 10 lat, z wyjątkiem przestępstw opierających się na umyślnym odebraniu życia innej osobie prywatnej.
- Artykuł 23. Przestępstwa przewidziane w Kodeksie Karnym RP dzielą się na lokalne, ścigane przez organy Władzy Samorządowej, oraz ponad-lokalne, ścigane przez organy Władzy Centralnej RP.
- Artykuł 24. Przestępstwami o charakterze lokalnym są wszystkie przestępstwa z wyjątkiem:
- a. Przestępstw popełnianych przez zorganizowane grupy przestępcze działające na terenie więcej niż 1 Gminy;
  - b. Przestępstw popełnianych w ramach działalności mającej swoje źródło poza terytorium RP;
  - c. Przestępstw mających bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo państwa jako całości;
  - d. Przestępstw o charakterze terrorystycznym;
  - e. Przestępstw w rozumieniu prawa międzynarodowego;
  - f. Przestępstw wywodzące się z ochrony kompetencji Władzy Centralnej RP;
  - g. Przestępstw popełnianych przez żołnierzy Sił Zbrojnych RP.
- Artykuł 25. Przestępstwa przewidziane w Kodeksie Karnym RP dzielą się na występki, sądzone w Sądach Pokoju, i zbrodnie, sądzone w Sądach Dystryktu.
- Artykuł 26. Występki zagrożone są karą nie wyższą niż 1 rok pozbawienia wolności lub karą o charakterze innym niż pozbawienie wolności, a zbrodnie zagrożone są karą nie mniejszą niż 1 roku pozbawienia wolności.
- Artykuł 27. Kodeks Karny RP przewiduje przestępstwo pogwałcenia Konstytucji RP poprzez uniemożliwienie jakiegokolwiek osobie prywatnej lub prawnej działania w sposób, który Konstytucja RP gwarantuje w ramach praw i swobód.
- (1) Przestępstwo pogwałcenia Konstytucji RP wymaga postępowania z intencją uniemożliwienie działania w sposób, który Konstytucja RP gwarantuje lub z wiedzą, że postępowanie takie będzie tym skutkowało.
  - (2) Przestępstwo pogwałcenia Konstytucji RP odnosi się wyłącznie do członków Władzy Publicznej działających w sposób oficjalny.
  - (3) Przestępstwo pogwałcenia Konstytucji RP jest przestępstwem lokalnym o charakterze zbrodni.
  - (4) Skazanie za przestępstwo pogwałcenia Konstytucji RP skutkuje samoczynnym usunięciem ze stanowiska w organach Władzy Publicznej, podczas zajmowania którego doszło do popełnienia tego przestępstwa.
- Artykuł 28. Kodeks Karny RP przewiduje przestępstwa istniejące w ramach międzynarodowego prawa karnego.
- Artykuł 29. Kodeks Karny RP nie przewiduje odpowiedzialności karnej za postępowanie w sposób, który Konstytucja RP gwarantuje w ramach praw i swobód.

- Artykuł 30. Kodeks Karny RP nie przewiduje odpowiedzialności karnej za postępowanie, które nie groziło, naraziło ani nie wyrządziło żadnej konkretnej szkody:
- innej osobie prywatnej lub prawnej;
  - zwierzęciu zdolnemu do świadomego zachowania;
  - środowisku naturalnemu poza granicami własnej posesji;
  - organom Władzy Publicznej – poprzez oszustwo, działanie na szkodę finansową lub umyślne utrudnianie pełnienia funkcji przewidzianych przez Konstytucję RP.
  - państwu – poprzez umyśle działanie wbrew jego wyraźnemu interesowi – w przypadku przedstawicieli lub członków Władzy Publicznej działających w sposób oficjalny.
- Artykuł 31. Kodeks Karny RP nie przewiduje odpowiedzialności karnej za postępowanie, które co prawda groziło, naraziło lub wyrządziło konkretną szkodę innej osobie, ale osoba ta, będąc osobą pełnoletnią i nieubezważoną, wyraziła na takie postępowanie świadomą zgodę.
- Artykuł 32. Kodeks Karny RP nie przewiduje odpowiedzialności karnej za stowarzyszenie z osobami skazanymi za takie samo lub pokrewne przestępstwo, bez żadnego aktywnego udziału w nim.
- Artykuł 33. Kodeks Karny RP nie przewiduje odpowiedzialności karnej za rozważanie popełnienia tego lub pokrewnego przestępstwa, bez podjęcia żadnych przygotowań w tym kierunku.
- Artykuł 34. Kodeks Karny RP nie przewiduje odpowiedzialności karnej za ujawnienie informacji objętej klauzulą tajności jeśli informacja ta dowodzi, lub może być racjonalnie wzięta za to, że dowiodłaby, że jakkolwiek przedstawiciel lub członek Władzy Publicznej popełnił, popełnia lub przygotowuje popełnienie jakiegokolwiek przestępstwa.

Rozdział 3: Siły Porządkowe

- Artykuł 35. Siły Porządkowe zapewniają bezpieczeństwo wszystkim osobom przebywającym na terytorium RP.
- Artykuł 36. Siły Porządkowe nie dysponują bronią inną niż broń małokalibrowa, taką samą, której prawo do posiadania gwarantowane jest również osobom prywatnym.
- Artykuł 37. Siły Porządkowe nie działają pod przykryciem bez nakazu sądowego wydanego na podstawie uzasadnionego podejrzenia, że osoba lub grupa, która jest obiektem dochodzenia, przygotowuje popełnienie, popełnia lub popełniło przestępstwo i wyłącznie tam gdzie inne metody śledcze byłyby znacząco mniej skuteczne w postawieniu osób podejrzanych w stan oskarżenia przed Sądem.

- Artykuł 38. Siły Porządkowe pracujące w terenie posiadają urządzenia rejestrujące przez cały czas obraz i dźwięk w ich bezpośrednim otoczeniu.
- Artykuł 39. Siłom Porządkowym przypada pierwotne prawo aresztu.

Rozdział 4: Nakazy i Zakazy Sądowe

- Artykuł 40. Wszystkie nakazy sądowe wydawane są przez Sądy Pokoju i Sądy Dystryktu na wniosek Służb Porządkowych lub Biur Prokuratorów, złożonych z wyprzedzeniem, i poparte są materiałem dowodowym wykazującym uzasadnione podejrzenie, że obiekt nakazu planuje popełnić, popełnia lub popełnił przestępstwo.
- Artykuł 41. Wszystkie nakazy sądowe wydane na wniosek Służb Porządkowych lub Biur Prokuratorów mają na celu wyłącznie zgromadzenie potrzebnego materiału dowodowego aby postawić obiekt nakazu, lub osoby z nim związane, w stan oskarżenia przed Sądem, z wyjątkiem gdzie Konstytucja RP stanowi inaczej.
- Artykuł 42. Wszystkie nakazy sądowe zawierają szczegółową informację na temat obiektu nakazu i czasu realizacji działania przewidzianego przez nakaz.
- Artykuł 43. Wszystkie nakazy sądowe wydawane są wyłącznie wobec pojedynczej osoby.
- Artykuł 44. Wszystkie nakazy sądowe przewidujące działanie długotrwałe wygasają samoczynnie po nie więcej niż 6 miesiącach i mogą być ponownie wydane wyłącznie przez innego Sędziego Sądu, który uprzednio wydał taki nakaz.
- Artykuł 45. Wszelki materiał dowodowy zgromadzony podczas działania umożliwionego przez nakaz sądowy jest przedstawiany Sądowi, który wydał ten nakaz oraz przedmiotowi nakazu.
- Artykuł 46. Wszelki materiał dowodowy zgromadzony poprzez działanie wymagające nakazu sądowego, bez jego pozyskania, lub z jego pogwałceniem, lub w inny sposób niezgodny z obowiązującym prawem, nie podlegają rozpatrzeniu przez Sąd, z wyjątkiem gdzie taki materiał dowodowy został pozyskany przez osoby niezwiązane z Siłami Porządkowymi lub Biurem Prokuratora i bez ich wiedzy.
- Artykuł 47. Wszystkim osobom, wobec których Sąd wydaje nakaz sądowy przysługuje prawo do bezzwłocznego bycia poinformowanym o jego egzekucji, z wyjątkiem gdzie nakaz odnosi się do działania długotrwałego, w przypadku którym osobie takiej przysługuje prawo do bycia poinformowanym o egzekucji takiego nakazu bezzwłocznie po jego ostatecznym wygaśnięciu.

Rozdział 5: Oskarżenie Prywatne

- Artykuł 48. Przepisy o charakterze lokalnym ścigane są w pierwszej kolejności w ramach oskarżenia prywatnego.
- Artykuł 49. Oskarżenie prywatne może być wniesione tylko dobrowolnie i zaniechanie wniesienia takiego oskarżenia nie powoduje wniesienia oskarżenia publicznego w jego miejsce.
- Artykuł 50. Prawo do wniesienia oskarżenia prywatnego przysługuje każdej ofiarze przestępstwa, bezpośrednio lub poprzez pełnomocnika.
- Artykuł 51. Każda ofiara przestępstwa, której przysługuje prawo do wniesienia oskarżenia prywatnego, może bezpłatnie wnioskować do Biura Prokuratora Gminy o wniesienie oskarżenia publicznego w miejsce oskarżenia prywatnego, w przypadku którym Biuro Prokuratora Gminy ma obowiązek wnieść takie oskarżenie jeśli istnienie uzasadnione podejrzenie, że przestępstwo miało miejsce.
- Artykuł 52. Oskarżenie publiczne wniesione w miejsce oskarżenia prywatnego może zostać przerwane w każdej chwili na wniosek ofiary, która zapoczątkowała ten proces.
- Artykuł 53. Przepisy o charakterze lokalnym niepozostawiające ofiary mogącej wnieść oskarżenie prywatne ścigane są z oskarżenia publicznego przez pobliskie Biuro Prokuratora Gminy.
- Artykuł 54. Oskarżenia publiczne, które nie są efektem wniosków ofiar przestępstwa, wnoszone są wyłącznie gdzie jest to zgodne z ogólnym poczuciem sprawiedliwości.
- Artykuł 55. Przepisy o charakterze ponad-lokalnym ścigane są wyłącznie w ramach oskarżenia publicznego przez Biuro Prokuratora Generalnego RP.

Rozdział 6: Grono Sędziowskie

SĘDZIOWIE POKOJU

- Artykuł 56. Sędziowie Pokoju wybierani są do Sądów Pokoju przez i spośród mieszkańców Gminy.
- Artykuł 57. Sędziowie Pokoju nigdy nie praktykowali prawa na terytorium RP lub poza jej granicami i nigdy nie byli pracownikami naukowymi w sferze prawa.
- Artykuł 58. Sędziowie Pokoju otrzymują doradztwo co do obowiązującego prawa ze strony Radców Sądów Pokoju.

- Artykuł 59. Sędziowie Pokoju nie zajmują żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.
- Artykuł 60. Sędziowie Pokoju otrzymują wynagrodzenie za swoją pracę w stałej wysokości przez okres co najmniej 1 kadencji.

SĘDZIOWIE DYSTRYKTU

- Artykuł 61. Sędziowie Dystryktu mianowani są dożywotnio przez Wysoką Komisję Sądowniczą w liczbie zapewniającej prawidłowe funkcjonowanie Sądów Dystryktu.
- Artykuł 62. Sędzią Dystryktu może zostać wyłącznie osoba z obywatelstwem RP w wieku co najmniej 30 lat, która:
- a. praktykowała prawo na terytorium RP przez co najmniej 10 lat;
  - b. praktykowała prawo na terytorium RP przez co najmniej 5 lat i poza terytorium RP, lub w ramach prawa międzynarodowego, przez co najmniej 5 lat;
  - c. praktykowała prawo na terytorium RP przez co najmniej 5 lat i posiada tytuł równy lub wyższy Doktorowi Nauk Prawnych i była pracownikiem naukowym w sferze prawa przez co najmniej 5 lat.
- Artykuł 63. Sędziowie Dystryktu nie zajmują żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.
- Artykuł 64. Sędziowie Dystryktu nie prowadzą działalności gospodarczej.
- Artykuł 65. Sędziowie Dystryktu otrzymują wynagrodzenie za swoją pracę, a ich pensja i zakontraktowana emerytura nie ulega zmniejszeniu bez zgody Wysokiej Komisji Sądowniczej.

SĘDZIOWIE APELACYJNI

- Artykuł 66. Sędziowie Apelacyjni mianowani są dożywotnio przez Wysoką Komisję Sądowniczą w liczbie zapewniającej prawidłowe funkcjonowanie Sądów Apelacyjnych spośród Sędziów Dystryktu z co najmniej 10-letnim stażem na tym stanowisku.
- Artykuł 67. Sędziowie Apelacyjni nie zajmują żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.
- Artykuł 68. Sędziowie Apelacyjni nie prowadzą działalności gospodarczej.
- Artykuł 69. Sędziowie Apelacyjni otrzymują wynagrodzenie za swoją pracę, a ich pensja i zakontraktowana emerytura nie ulega zmniejszeniu bez zgody Wysokiej Komisji Sądowniczej.

SĘDZIOWIE NAJWYŻSI

- Artykuł 70. Sędziowie Najwyżsi mianowani są dożywotnio przez Prezydenta RP spośród Sędziów Apelacyjnych z co najmniej 10-letnim stażem na tym stanowisku.
- Artykuł 71. Sędziowie Najwyżsi nie zajmują żadnego innego stanowiska w organach Władzy Publicznej.
- Artykuł 72. Sędziowie Najwyżsi nie prowadzą działalności gospodarczej.
- Artykuł 73. Sędziowie Najwyżsi otrzymują wynagrodzenie za swoją pracę a ich pensja i zakontraktowana emerytura nie uelga zmniejszeniu bez ich osobistej zgody.

Rozdział 7: Wysoka Komisja Sądownicza

- Artykuł 74. Wysoka Komisja Sądownicza stoi na straży niezawisłości Sądów Dystryktu i Sądów Apelacyjnych.
- Artykuł 75. Wysoka Komisja Sądownicza składa się z :
- a. 3 członków mianowanych przez Naczelnego Radcę Republiki;
  - b. 3 członków mianowanych przez Pierwszego Sędziego Sądu Najwyższego;
  - c. 3 członków mianowanych przez Prokuratora Generalnego RP;
  - d. 3 członków mianowanych przez Prezydenta RP.
  - e. 3 członków mianowanych przez Sejm RP.
- Artykuł 76. Kadencja Wysokiej Komisji Sądowniczej trwa 7 lat.
- Artykuł 77. Wysoka Komisja Sądownicza mianuje Sędziów Dystryktu i Sędziów Apelacyjnych.
- Artykuł 78. Wysoka Komisja Sądownicza wydaje rekomendacje co do pożądanej wysokości wynagrodzenia Sędziów Dystryktu i Sędziów Apelacyjnych, w tym może wydać zgodę na proponowane obniżenie ich wynagrodzenia.
- Artykuł 79. Wysoka Komisja Sądownicza nadzoruje zatrzymania Sędziów Dystryktu i Sędziów Apelacyjnych podejrzanych o popełnienie przestępstwa, w tym może żądać ich natychmiastowego wypuszczenia.
- Artykuł 80. Wysoka Komisja Sądownicza przeprowadza rozpoznania w stosunku do Sędziów Dystryktu i Sędziów Apelacyjnych, co do których zachodzi podejrzenie niewłaściwego lub nieudolnego postępowania.

- Artykuł 81. Wysoka Komisja Sądownicza, podczas przeprowadzania rozpoznania może wzywać świadków, zarówno Sędziów Dystryktu i Sędziów Apelacyjnych, jak i innych przedstawicieli i członków Władzy Publicznej, do zeznawania pod przysięgą.
- Artykuł 82. Wysoka Komisja Sądownicza odwołuje Sędziego Dystryktu lub Sędziego Apelacyjnego ze stanowiska w przypadku:
- Umyślnego spowodowania pomyłki sądowej;
  - Skazania go prawomocnym wyrokiem za przestępstwo o charakterze zbrodni.
- Artykuł 83. Wysoka Komisja Sądownicza może odwołać Sędziego Dystryktu lub Sędziego Apelacyjnego ze stanowiska w przypadku:
- Ukończenia przez niego 85 lat;
  - Udokumentowanej poważnej choroby, która ma znaczący negatywny wpływ na funkcjonowanie jego umysłu;
  - Udokumentowanego nawracającego rażącego zachowania w przestrzeni publicznej, które ma znaczący negatywny wpływ na wizerunek sądownictwa;
  - Udokumentowanego nawracającego wydawania nakazów sądowych niepopartych odpowiednim materiałem dowodowym;
  - Skazania go prawomocnym wyrokiem za przestępstwo o charakterze występku, które ma znaczący negatywny wpływ na wizerunek sądownictwa.
- Artykuł 84. Wysoka Komisja Sądownicza podejmuje decyzje zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 12 członków.
- Artykuł 85. Wszystkie obrady Wysokiej Komisji Sądowniczej, z wyjątkiem dotyczących odwoływania ze stanowisk sędziowskich, są zawsze jawne.
- Artykuł 86. Obrady Wysokiej Komisji Sądowniczej dotyczące odwoływania ze stanowisk sędziowskich mogą zostać przeprowadzone przez Komisję niejawnie jeśli jest to w interesie ochrony wizerunku sądownictwa.

Rozdział 8: Immunitet Sędziowski

- Artykuł 87. Wszystkim Sędziom Sądów innych niż Sąd Pokoju przysługuje immunitet sędziowski.
- Artykuł 88. Żaden Sędzia Dystryktu lub Sędzia Apelacyjny nie podlega zatrzymaniu przez Siły Porządkowe bez zgody Komisji Sądowniczej z wyłączeniem sytuacji, gdzie zostaje złapany na gorącym uczynku przy popełnianiu przestępstwa.
- Artykuł 89. Sędzia Dystryktu lub Sędzia Apelacyjny zatrzymany na gorącym uczynku przy popełnianiu przestępstwa zostaje niezwłocznie wypuszczony jeśli Wysoka Komisja Sądownicza złoży o to wniosek.

- Artykuł 90. Żaden Sędzia Najwyższy, inny niż Pierwszy Sędzia Sądu Najwyższego, nie podlega aresztowi przez Siły Porządkowe bez zgody Pierwszego Sędziego Sądu Najwyższego z wyłączeniem sytuacji, gdzie zostaje złapany na gorącym uczynku przy popełnianiu przestępstwa.
- Artykuł 91. Sędzia Najwyższy, inny niż Pierwszy Sędzia Sądu Najwyższego, zatrzymany na gorącym uczynku przy popełnianiu przestępstwa zostaje niezwłocznie wypuszczony jeśli Pierwszy Sędzia Sądu Najwyższego złoży o to wniosek.
- Artykuł 92. Pierwszy Sędzia Sądu Najwyższego nie podlega zatrzymaniu bez zgody co najmniej 3 innych Sędziów Najwyższych z wyłączeniem sytuacji, gdzie zostaje złapany na gorącym uczynku przy popełnianiu przestępstwa.
- Artykuł 93. Prezes Sądu Najwyższego zatrzymany na gorącym uczynku przy popełnianiu przestępstwa zostaje niezwłocznie wypuszczony jeśli co najmniej 3 innych Sędziów Najwyższych złoży o to wniosek.
- Artykuł 94. Immunitet sędziowski nie chroni przed karami administracyjnymi lub postawieniem w stan oskarżenia, gdzie Sędzia nadal może wykonywać swoje obowiązki do czasu ogłoszenia wyroku lub gdzie została wydana zgoda na jego zatrzymanie.

Rozdział 9: Ława Przysięgłych

- Artykuł 95. Ława Przysięgłych zasiada w Sądzie Dystryktu w sprawach karnych gdzie oskarżony został oskarżony o co najmniej jedno przestępstwo o charakterze zbrodni.
- Artykuł 96. Ława Przysięgłych składa się z 12 losowo wybranych i bezstronnych mieszkańców lokalnych Gmin, zarejestrowanych w lokalnym Rejestrze Wyborczym, którzy posiadają obywatelstwo RP i ukończyli 21 lat.
- Artykuł 97. Udział w Ławie Przysięgłych jest obowiązkowy.
- Artykuł 98. Ławnicy Przysięgli otrzymują zwrot kosztów związanych z pełnieniem swojej funkcji.
- Artykuł 99. Skład Ławy Przysięgłych nie może się powtórzyć ani być zbliżony.
- Artykuł 100. Ława Przysięgłych orzeka samodzielnie o stanie faktycznym i stosuje obowiązujące prawo pod przewodnictwem Sędziego Dystryktu.
- Artykuł 101. Obrady Ławy Przysięgłych są tajne i pozostają tajemnicą państwową, która nie podlega odtajnieniu.

- Artykuł 102. Obrady Ławy Przysięgłych mogą mieć miejsce w odosobnieniu jeśli taka izolacja jest niezbędna dla zachowania integralności jej obrad.
- Artykuł 103. Ława Przysięgłych wydaje wyrok ‘Winny’ lub ‘Niewinny’ co najmniej 11 głosami.
- Artykuł 104. Ława Przysięgłych może wydać wyrok uniewinniający w każdych okolicznościach i musi o tym zostać poinformowana przez Sędziego Dystryktu przed rozpoczęciem obrad.
- Artykuł 105. Od wyroku uniewinniającego wydanego przez Ławę Przysięgłych nie przysługuje odwołanie.
- Artykuł 106. Oskarżonemu uznanemu za winnego przez Ławę Przysięgłych zostaje wymierzona kara przez Sędziego Dystryktu zgodnie z obowiązującym prawem.
- Artykuł 107. Ława Przysięgła, która nie jest w stanie podjąć decyzji w racjonalnym okresie czasu, jest zwolniona ze swojego obowiązku i zarządza się powtórzenie procesu przed nowo-wybraną Ławą Przysięgłych.
- Artykuł 108. Oskarżony, co do którego 3 Ławy Przysięgłe nie są w stanie wydać wyroku, zostaje samoczynnie uznany za niewinnego.

Rozdział 10: Niepubliczne Sądy Arbitrażowe

- Artykuł 109. Spory cywilne wynikające na terytorium RP mogą być rozstrzygane przed niepublicznymi sądami arbitrażowymi jeśli strony sporu wydały na to zgodę w czasie zawarcia umowy lub w momencie zaistnienia sporu.
- Artykuł 110. Spory cywilne, co do których nie ma zgody na rozstrzygnięcie przed niepublicznym sądem arbitrażowym, rozstrzygane są przed Sądem Pokoju lub Sądem Dystryktu, zgodnie z istniejącym podziałem jurysdykcji.
- Artykuł 111. Jurysdykcja niepublicznych sądów arbitrażowych może zostać podważona przez stronę sporu jeśli takowy sąd arbitrażowy nie stosuje podstawowych zasad sprawiedliwego rozstrzygnięcia sporu.
- Artykuł 112. Podstawowe zasady sprawiedliwego rozstrzygnięcia sporu oceniane są w odniesieniu do zasad postępowania toczących się przez Sądem Dystryktu.
- Artykuł 113. W przypadku złożenia wniosku o podważenie jurysdykcji niepublicznego sądu arbitrażowego, Sąd Dystryktu rozstrzyga o zasadności takiego wniosku.

Artykuł 114. W przypadku udanego podważenia jurysdykcji niepublicznego sądu arbitrażowego, spór rozstrzygany jest przed Sądem Pokoju lub Sądem Dystryktu, zgodnie z istniejącym podziałem jurysdykcji.

Rozdział 11: Konstytucyjność Aktów Prawnych

Artykuł 115. Konstytucyjność wszystkich aktów prawnych może zostać zbadana przez każdy Sąd w postępowaniu karnym, cywilnym lub administracyjnym, na wniosek którejkolwiek ze stron.

Artykuł 116. Akty prawne uznane za niekonstytucyjne tracą swoją moc prawną z chwilą ogłoszenia wyroku lub orzeczenia Sądu.

Artykuł 117. Część aktu prawnego uznanego za niekonstytucyjny, który według Sądu można z powodzeniem oddzielić od reszty aktu, bez utraty jego ogólnego znaczenia, może pozostać w mocy prawnej.

Artykuł 118. W postępowaniach apelacyjnych, gdzie bada się konstytucyjność aktu prawnego, Sąd zezwala Naczelnemu Radcy Republiki na przedłożenie swojej opinii, jeśli złoży on o to wniosek.

Rozdział 12: Precedens Sądowy

Artykuł 119. Wyroki i orzeczenia Sądu Najwyższego wiążą wszystkie inne Sądy w zakresie panującej wykładni obowiązującego prawa.

Artykuł 120. Sąd Najwyższy nie odstępuje od raz orzeczonej wykładni obowiązującego prawa z wyjątkiem gdzie taka wykładnia stała się wyraźnie przestarzała.

Artykuł 121. Wyroki i orzeczenia Sądu Apelacyjnego wiążą Sądy Dystryktu i Sądy Pokoju w zakresie panującej wykładni obowiązującego prawa.

Artykuł 122. Sąd Apelacyjny nie odstępuje od raz orzeczonej wykładni prawa z wyjątkiem gdzie taka wykładnia została pośrednio lub bezpośrednio podważona przez Sąd Najwyższy.

Artykuł 123. W zakresie postępowań opierających się o prawo międzynarodowe, Sądy biorą pod rozwagę orzeczenia właściwych Sądów i Trybunałów międzynarodowych.

Rozdział 13: obrońcy Publiczni

Artykuł 124. Sądy Pokoju, Sądy Dystryktu i Sądy Apelacyjne utrzymują rejestry obrońców Publicznych.

- Artykuł 125. obrońcy Publiczni rekrutowani są z prawników, którzy praktykują prawo kryminalne przez co najmniej 1 rok.
- Artykuł 126. obrońcy Publiczni opłacani są za swoją pracę przez Sąd, w rejestrze którego się znajdują.
- Artykuł 127. obrońcy Publiczni przydzielani są nieodpłatnie przez Sąd Pokoju osobom:
- Podjezrzany m o popełnienie przestępstwa o charakterze występku, wobec których prowadzone są czynności dochodzeniowe przez Siły Porządkowe;
  - Oskarżonym o popełnienie przestępstwa o charakterze występku, wobec których toczy się postępowanie karne, aż do czasu umorzenia postępowania lub wydania wyroku przez Sąd;
  - Wobec których toczy się jakiegokolwiek postępowanie prowadzone przez jakiegokolwiek organ Władzy Samorządowej, które może się zakończyć pozbawieniem wolności o charakterze medycznym, cywilnym lub administracyjnym.
- Artykuł 128. obrońcy Publiczni przydzielani są nieodpłatnie przez Sąd Dystryktu osobom:
- Podjezrzany m o popełnienie przestępstwa o charakterze zbrodni, wobec których prowadzone są czynności przez Siły Porządkowe;
  - Oskarżonym o popełnienie przestępstwa o charakterze zbrodni, wobec których toczy się postępowanie karne, aż do czasu umorzenia postępowania lub wydania wyroku przez Sąd.
  - Wobec których toczy się jakiegokolwiek postępowanie prowadzone przez jakiegokolwiek organ Władzy Centralnej RP, które może się zakończyć pozbawieniem wolności o charakterze medycznym, cywilnym lub administracyjnym.
- Artykuł 129. obrońcy Publiczni przydzielani są nieodpłatnie przez Sąd Apelacyjny wszystkim skazanym za popełnienie przestępstwa przed Sądem Pokoju lub Sądem Dystryktu, którzy wnoszą odwołanie do Sądu Apelacyjnego oraz osobom, które zostały pozbawione wolności w ramach decyzji o charakterze medycznym, cywilnym lub administracyjnym i decyzja ta została podtrzymana przez Sąd Pokoju lub Sąd Dystryktu i chcą one złożyć apelację do Sądu Apelacyjnego.
- Artykuł 130. Sądy prowadzące rejestry obrońców Publicznych dokładają starań aby obrońcy ci prezentowali właściwy poziom umiejętności pozwalający na skuteczną reprezentację prawną.

Rozdział 14: Obraza Sądu

- Artykuł 131. Każdy Sąd może uznać, że jakakolwiek osoba zaangażowana w postępowanie sądowe dopuściła się obrazy Sądu.

- Artykuł 132. Obraza Sądu może zajść jedynie gdy:
- a. Osoba umyślnie zakłóca obrady Sądu;
  - b. Osoba nie stawiła się na wezwanie Sądu;
  - c. Osoba popełnia krzywoprzysięstwo;
  - d. Osoba nie dotrzymała obowiązku nałożonego na nią przez Sąd;
  - e. Osoba nie dotrzymała zaobowiązania złożonego przed Sądem.
- Artykuł 133. Osoba, która dopuściła się obrazy Sądu może zostać ukarana pieniężnie lub pozbawiona wolności, w ramach decyzji administracyjnej, na okres nie dłuższy niż 7 dni.
- Artykuł 134. Osoba, która powieli zachowanie, które zostało co najmniej raz uznane za obrazę Sądu, może zostać postawiona w stan oskarżenia, w trybie publicznym, o przestępstwo obrazy Sądu.

CZĘŚĆ V: ORDYNACJA WYBORCZA

Rozdział 1: Zapisy Wstępne

- Artykuł 1.   Udział we wszystkich wyborach i referendach jest dobrowolny.
- Artykuł 2.   Udział w wyborach i referendach może nastąpić jedynie poprzez zarejestrowanie w odpowiednim Rejestrze Wyborczym nie później niż 30 dni przed datą wyborów lub referendum.
- Artykuł 3.   Rejestracja w Rejestrach Wyborczych wiąże się z obowiązkiem pełnienia funkcji Ławnika Przysięgłego.
- Artykuł 4.   Rejestracja w Rejestrach Wyborczych może się wiązać z drobną opłatą administracyjną.
- Artykuł 5.   Wszystkie wybory i referenda są jawne i ogłaszane z wyprzedzeniem.
- Artykuł 6.   Głosowanie we wszystkich wyborach i referendach jest tajne.
- Artykuł 7.   Nikogo nie zmusza się do głosowania na żadnego konkretnego kandydata w wyborach lub za żadną konkretną opcją w referendum, ani do ujawnienia na kogo lub na co oddał swój głos.
- Artykuł 8.   Każdemu głosującemu w wyborach lub referendum przysługuje wyłącznie jeden głos.
- Artykuł 9.   Każdy głosujący w wyborach lub referendum głosuje osobiście lub, jeśli nie jest w stanie, poprzez pełnomocnika uprzednio zarejestrowanego we właściwym Rejestrze Wyborczym.
- Artykuł 10.   Od wyników wyborów lub referendum przysługuje odwołanie do wskazanego Sądu w razie podejrzenia zaistnienia nieprawidłowości.
- Artykuł 11.   W razie stwierdzenia nieprawidłowości przez Sąd, może on ogłosić powtórzenie wyborów lub referendum, jeśli stwierdzone nieprawidłowości miały materialny wpływ na wynik głosowania.

Rozdział 2: Wybory do Władzy Samorządowej

- Artykuł 12.   W wyborach do Władz Samorządowych kandydują i głosują jedynie osoby zamieszkujące na codzień, od co najmniej 1 roku, daną jednostkę samorządową, bez względu na posiadane obywatelstwo, uprzednio zarejestrowani w Gminnym Rejestrze Wyborczym.

- Artykuł 13. Kandydatów do organów Władzy Samorządowej zgłaszają jedynie mieszkańcy danej jednostki samorządowej w liczbie nie mniejszej niż 1 tys.
- Artykuł 14. Wybory na stanowisko w organach Władzy Samorządowej, innej niż o charakterze uchwałodawczym, wygrywa kandydat, który zdobędzie największą liczbę głosów w tej jednostce samorządowej.
- Artykuł 15. Wybory na dane stanowisko w organach uchwałodawczych Władzy Samorządowej wygrywa kandydat, który zdobędzie największą liczbę głosów w okręgu tej jednostki samorządowej, z której kandyduje.
- Artykuł 16. W wyborach do organów uchwałodawczych Władzy Samorządowej kandydują i głosują jedynie osoby, które ukończyły 18 lat.
- Artykuł 17. W wyborach do organów wykonawczych Władzy Samorządowej kandydują i głosują jedynie osoby, które ukończyły 25 lat.
- Artykuł 18. W wyborach do organów Władzy Samorządowej innych niż uchwałodawcze lub wykonawcze kandydują i głosują jedynie osoby, które ukończyły 30 lat.
- Artykuł 19. Wybory uzupełniające do wszystkich organów Władzy Samorządowej organizuje się na zasadach analogicznych do wyborów właściwych.
- Artykuł 20. Skargi na nieprawidłowości przy przeprowadzaniu wyborów do Władzy Samorządowej lub referendum organizowanym przez Władzę Samorządową składane są do Sądu Pokoju danej Gminy.

Rozdział 3: Wybory do Władzy Centralnej RP

SEJM RP

- Artykuł 21. W wyborach do Sejmu RP kandydują i głosują jedynie osoby z obywatelstwem RP zamieszkujące na codzień, od co najmniej 1 roku, Gminę, lub jej okręg, z którego Poseł RP ma zostać wybrany, uprzednio zarejestrowani w Gminnym Rejestrze Wyborczym.
- Artykuł 22. Kandydatów do Sejmu RP zgłaszają jedynie osoby posiadające obywatelstwo RP w liczbie nie mniejszej niż 3 tys.
- Artykuł 23. W wyborach do Sejmu RP kandydują i głosują jedynie osoby, które ukończyły 21 lat.
- Artykuł 24. Wybory do Sejmu RP w Gminie terytorialnej wygrywa kandydat, który zdobędzie największą liczbę głosów w tej Gminie.

Artykuł 25. Wybory na Sejm RP w Gminie miejskiej wygrywa kandydat, który zdobędzie największą liczbę głosów w okręgu Gminy, z którego kandyduje.

Artykuł 26. Nikt nie może zostać wybrany do Sejmu RP więcej niż 3 razy.

Artykuł 27. Wybory uzupełniające do Sejmu RP organizuje się na zasadach analogicznych do wyborów właściwych.

Artykuł 28. Skargi na nieprawidłowości zaistniałe przy przeprowadzaniu wyborów do Sejmu RP składane są do lokalnego Sądu Dystryktu.

PREZYDENT RP

Artykuł 29. W wyborach na stanowisko Prezydenta RP kandydują i głosują jedynie osoby z obywatelstwem RP, bez względu na miejsce zamieszkania, uprzednio zarejestrowani w Krajowym Rejestrze Wyborczym.

Artykuł 30. W wyborach na stanowisko Prezydenta RP kandydują i głosują jedynie osoby, które ukończyły 30 lat.

Artykuł 31. Kandydatów na stanowisko Prezydenta RP zgłaszają jedynie osoby posiadające obywatelstwo RP w liczbie nie mniejszej niż 100 tys.

Artykuł 32. Wybory na stanowisko Prezydenta RP wygrywa kandydat, który zdobędzie największą całkowitą liczbę głosów.

Artykuł 33. Nikt nie może zostać wybrany na stanowisko Prezydenta RP więcej niż 2 razy.

Artykuł 34. Skargi na nieprawidłowości zaistniałe przy przeprowadzaniu wyborów na urząd Prezydenta RP lub referendum organizowanym przez Władzę Centralną RP składane są do Sądu Najwyższego.

Rozdział 4: Głosowanie spoza Terytorium RP

Artykuł 35. Obywatelom RP przebywającym na stałe poza terytorium RP przysługuje czynne prawo wyborcze we wszystkich wyborach i referendach organizowanych przez Władzę Centralną RP.

Artykuł 36. Głosowanie spoza terytorium RP organizowane jest przez placówki dyplomatyczne RP.

- Artykuł 37. Obywatelom RP przebywającym na stałe poza terytorium RP o liczebności równej lub większej niż 500 tys. w granicach jednego państwa, przysługuje reprezentacja w Sejmie RP w postaci 1 Posła RP na każde 500 tys. obywateli RP.
- Artykuł 38. Kandydaci na Posłów RP z zagranicznych okręgów wyborczych spędzili co najmniej 183 dni roku poprzedzającego wybory w państwie, z okręgu którego kandydują.
- Artykuł 39. Posłowie RP wybrani w zagranicznych okręgów wyborczych spędzają co najmniej 183 dni każdego roku okresu ich kadencji poselskiej w państwie, z okręgu którego zostali wybrani.
- Artykuł 40. Obywatelom RP przebywającym na stałe poza terytorium RP o liczebności mniejszej niż 500 tys. w granicach jednego państwa, przysługuje prawo głosu w wyborach do Sejmu RP na kandydatów innych dowolnych zagranicznych okręgów wyborczych.
- Artykuł 41. Skargi na nieprawidłowości zaistniałe przy przeprowadzaniu wyborów do Sejmu RP w zagranicznych okręgów wyborczych składane są do Sądu Najwyższego.

Rozdział 5: Wysoka Komisja Wyborcza

- Artykuł 41. Wszystkie wybory i referenda na terytorium RP organizowana są przez Wysoką Komisję Wyborczą.
- Artykuł 42. Wysoka Komisja Wyborcza czuwa nad integralnością procesu głosowania, zliczania głosów oraz ogłaszania wyników wszystkich wyborów i referendum przeprowadzanych na terytorium RP.
- Artykuł 43. Wysoka Komisja Wyborcza utrzymywana jest przez Władzę Centralną RP.
- Artykuł 44. Przy organizowaniu wyborów lub przeprowadzaniu referendum, Wysoka Komisja Wyborcza angażuje ochotników ze społeczności lokalnej do obserwowania procesu procesu głosowania oraz zliczania głosów.
- Artykuł 45. Wysoka Komisja Wyborcza kalkuluje dokładny czas zakończenia kadencji wszystkich przedstawicieli Władzy Publicznej i ogłasza terminy wyborów na następne kadencje.
- Artykuł 46. Wysoka Komisja Wyborcza prowadzi Rejestr Wyborczy-krajowy oraz lokalne Rejestry Wyborcze.
- Artykuł 47. Wysoka Komisja Wyborcza czuwa nad kształtem okręgów wyborczych i może nakazać zmianę ich granic jeśli zostały nakreślone w sposób, który daje nieuczciwą przewagę jednemu kandydatowi nad innym lub jednemu rodzajowi kandydatów nad innym.

- Artykuł 48. Wysoka Komisja Wyborcza składa się z 15 Sędziów Sądów Apelacyjnych w stanie spoczynku mianowanych na to stanowisko przez Prezydenta RP spośród kandydatów przedstawionych przez Sejm RP.
- Artykuł 49. Kadencja członków Wysokiej Komisji Wyborczej trwa 7 lat.
- Artykuł 50. Członkowie Wysokiej Komisji Wyborczej mogą zostać odwołani ze stanowiska przez Prezydenta RP za zgodą większości 2/3 całkowitej liczby Posłów RP.
- Artykuł 51. Członkowie Wysokiej Komisji Wyborczej są niezależni od innych organów Władzy Publicznej.
- Artykuł 52. Członkowie Wysokiej Komisji Wyborczej nie zajmują żadnych innych stanowisk w organach Władzy Publicznej.

CZĘŚĆ VI: OSOBY NIELETNIE I
UBEZWŁASNOWOLNIONE

Rozdział 1: Zapisy Wstępne

- Artykuł 1. Opiekę nad osobami nieletnimi i ubezwłasnowolnionymi sprawują w pierwszej kolejności ich opiekunowie prawni.
- Artykuł 2. Opieka opiekunów prawnych nad osobami nieletnimi i ubezwłasnowolnionymi uzupełniana jest przez Władzę Samorządową, gdzie interes osób tych tego wymaga.
- Artykuł 3. Osobom nieletnim i ubezwłasnowolnionym przysługują specjalne przywileje związane z ich statusem.
- Artykuł 4. Osoby nieletnie i ubezwłasnowolnione nie podlegają testom lub badaniom medycznym przeprowadzanym w ramach dochodzenia prowadzonego przez Siły Porządkowe bez zgody ich opiekunów lub nakazu sądowego.
- Artykuł 5. Osoby nieletnie i ubezwłasnowolnione nie podlegają przesłuchaniu w ramach dochodzenia prowadzonego przez Siły Porządkowe podczas nieobecności ich opiekunów lub, w sytuacjach nagłych, niezależnego psychologa.
- Artykuł 6. Osoby nieletnie poniżej 14 roku życia i ubezwłasnowolnione nie podlegają odpowiedzialności karnej z wyjątkiem gdzie Sąd jest przekonany, ponad wszelką uzasadnioną wątpliwość, że rozumieli oni znaczenie swoich czynów i potencjalne konsekwencje, w czasie ich popełnienia.

Rozdział 2: Osoby Nieletnie

- Artykuł 7. Wiek nieletni wygasa wraz z ukończeniem 18 roku życia.
- Artykuł 8. Każdemu opiekunowi osoby nieletniej przysługuje prawo do wychowywania jego podopiecznego zgodnie z osobistymi przekonaniem.
- Artykuł 9. Każdemu opiekunowi osoby nieletniej przysługuje prawo do decydowania o zabiegach i leczeniu medycznym dla swojego podopiecznego.
- (1) Osoby nieletnie nie podlegają zabiegom lub leczeniu medycznemu bez zgody ich opiekunów lub ich własnej, gdzie może zostać ona świadomie wyrażona, z wyjątkiem przypadków nagłych gdzie sytuacja nie pozwala na otrzymanie takiej zgody, a zabieg lub leczenie leży w interesie pacjenta.
  - (2) Osoby nieletnie nie podlegają zabiegom lub leczeniu medycznemu wywołującego długotrwałe skutki jeśli taki zabieg nie jest medycznie uzasadniony.
  - (3) Decyzja opiekuna o niepodjęciu zabiegu lub leczenia medycznego zalecanego przez lekarza prowadzącego wobec osoby nieletniej może zostać podważona przez Sąd Pokoju na wniosek tego lekarza, gdzie wykaże on, że podjęta decyzja nie leży w interesie pacjenta.

- Artykuł 10. Każdemu opiekunowi osoby nieletniej przysługuje prawo do wybrania dla ich podopiecznego edukacji, którą uważa za najlepszą, tak długo jak naucza ona podstawowych umiejętności potrzebnych dla poprawnego funkcjonowania w społeczeństwie.
- Artykuł 11. Prawo opieki nad osobą nieletnią nie podlega ograniczeniu lub wygaśnięciu z wyjątkiem poprzez orzeczenie Sąd Pokoju na wniosek właściwych organów jednostki samorządowej poparty jednoznacznymi dowodami na psychiczne lub fizyczne znęcanie się nad podopiecznym przez jego opiekuna lub za jego wiedzą lub poprzez jego zaniechanie lub gdzie osoba posiadająca prawo opieki została ubezwłasnowolniona orzeczeniem Sądu i wyłącznie na czas trwania takiego ubezwłasnowolnienia.
- Artykuł 12. Opiekunom, którym ograniczono prawo do opieki nad podopiecznymi, przysługuje prawo do podważenia stosowności takiego orzeczenia sądowego co najmniej raz na 6 miesięcy gdzie może on wykazać, że przyczyny, które doprowadziły do wydania go wygasły i prawdopodobnie nie powrócą.
- Artykuł 13. Osoby nieletnie, których opiekunowie zostali pozbawieni praw do opieki nad nimi, zostają umieszczeni u osób najbliższych, które wyrażą gotowość przyjęcia ich, lub, w przypadku ich braku, w domu opieki lub u innych osób zdolnych do pełnienia tej roli.

Rozdział 3: Osoby Ubezwłasnowolnione

- Artykuł 14. Nikt nie może zostać ubezwłasnowolniony inaczej niż poprzez orzeczenie Sądu Pokoju wydane na wniosek osoby bliskiej lub właściwych organów jednostki samorządowej poparty jednoznacznymi medycznymi dowodami na to, że osoba będąca przedmiotem wniosku nie jest w stanie podejmować poważnych decyzji o swoim życiu ze względu na swój zły stan psychiczny.
- Artykuł 15. Przy orzeczeniu o ubezwłasnowolnieniu, Sąd Pokoju przypisuje osobie ubezwłasnowolnionej opiekuna prawnego spośród jego bliskich lub, w przypadku ich braku, właściwych organów jednostki samorządowej.
- Artykuł 16. Przy orzeczeniu o ubezwłasnowolnieniu, Sąd Pokoju może, w oparciu o jednoznaczny materiał dowodowy wskazujący na to, że osoba ubezwłasnowolniona stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia lub życia swojego lub innych osób, zdecydować o umieszczeniu takiej osoby w zakładzie zamkniętym o charakterze medycznym.
- Artykuł 17. Decyzja Sądu Pokoju skierowująca osobę ubezwłasnowolnioną do zakładu zamkniętego o charakterze medycznym wygasa samoczynnie po 1 roku i może być wznowiona przez Sąd Pokoju wyłącznie na wniosek lekarza prowadzącego poparty

jednoznacznym materiałem dowodowym wskazującym na to, że osoba taka nadal stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia lub życia swojego lub innych osób

- Artykuł 18. Każdej osobie ubezwłasnowolnionej i jej opiekunowi przysługuje prawo do złożenia wniosku do Sądu Pokoju o podważenie wydanego orzeczenia ubezwłasnowalniającego lub skierowującego do zakładu zamkniętego o charakterze medycznym co najmniej raz na 6 miesięcy jeśli może ona wykazać, że przyczyny, które doprowadziły do wydania tego orzeczenia wygasły i prawdopodobnie nie powrócą.
- Artykuł 19. Każdemu opiekunowi osoby ubezwłasnowolnionej, która nie została skierowana do zakładu zamkniętego, przysługuje prawo do decydowania o zabiegach i leczeniu medycznym dla swojego podopiecznego.
- (1) Osoby ubezwłasnowolnione nie podlegają zabiegom lub leczeniu medycznemu bez zgody ich opiekunów lub ich własnej, gdzie może zostać świadomie wyrażona, z wyjątkiem przypadków nagłych gdzie sytuacja nie pozwala na otrzymanie takiej zgody, a zabieg lub leczenie leży w interesie pacjenta.
  - (2) Osoby ubezwłasnowolnione nie podlegają zabiegom lub leczeniu medycznemu wywołującego długotrwałe skutki jeśli taki zabieg nie jest medycznie uzasadniony.
  - (3) Decyzja opiekuna o niepodjęciu zabiegu lub leczenia medycznego zalecanego przez lekarza prowadzącego wobec osoby ubezwłasnowolnionej może zostać podważona przez Sąd Pokoju na wniosek takiego lekarza, gdzie wykaże on, że podjęta decyzja nie leży w interesie pacjenta.

CZĘŚĆ VII: KARTA PRAW

Rozdział 1: Zapisy Wstępne

- Artykuł 1. Nikogo nie zobowiązuje się do postępowania w sposób, w który nie jest on zobowiązany postępować w ramach obowiązującego prawa.
- Artykuł 2. Wszelkie prawa gwarantowane przez Konstytucję RP podlegają użytkowaniu w sposób bezpośredni, bez wymogu otrzymania jakiejkolwiek formy pozwolenia lub licencji.
- Artykuł 3. Wszelkie prawa gwarantowane przez Konstytucję RP przysługują osobom prywatnym i prawnym, jeśli tylko to możliwe.
- Artykuł 4. Wszelkie prawa gwarantowane przez Konstytucję RP podlegają użytkowaniu w sferze prywatnej i publicznej.
- Artykuł 5. Wszelkie prawa gwarantowane przez Konstytucję RP nie podlegają regulacjom, ograniczeniom lub środkom zniechęcającym, wprowadzanym przez organy Władzy Publicznej, z wyjątkiem gdzie ich wykorzystanie:
- Wyrządza konkretną szkodę innej osobie;
  - Wyrządza znaczącą szkodę środowisku naturalnemu poza granicami własnej posesji;
  - Wyrządza znaczącą krzywdę zwierzęciu zdolnemu do świadomego zachowania.
- Artykuł 6. Wszelkie prawa gwarantowane przez Konstytucję RP nie podlegają regulacjom, ograniczeniom lub środkom zniechęcającym, wprowadzanym przez organy Władzy Publicznej, z wyjątkiem wobec:
- Osób nieletnich;
  - Osób ubezwłasnowolnionych;
  - Osób, których pozbawiono wolności na drodze nakazu, orzeczenia lub wyroku Sądu lub zatrzymania przez Siły Porządkowe, łącznie z osobami przebywającymi na warunkowym zwolnieniu z odbywania kary pozbawienia wolności.
  - Przedstawicieli i członków Władzy Publicznej, podczas działań w sposób oficjalny.
- Artykuł 7. Wszelkie prawa gwarantowane przez Konstytucję RP, z wyjątkiem najbardziej kardynalnych praw, których ograniczenie pogwałciłoby godność ludzką, mogą podlegać regulacjom, ograniczeniom lub środkom zniechęcającym w czasie:
- Stanu Wyjątkowego – w stosunku do osób bez obywatelstwa RP;
  - Stanu Wojennego – w stosunku do wszystkich osób na terytorium RP.
- Artykuł 8. Wszelkie regulacje, ograniczenia lub środki zniechęcające wprowadzane przez organy Władzy Publicznej w stosunku do praw gwarantowanych przez Konstytucję RP, gdzie jest to dozwolone, posiadają uzasadniony cel i pozostają proporcjonalne do tego celu.

Rozdział 2: Prawo do Nietykalności Cieleśnej

- Artykuł 9. Nikogo nie poddaje się torturom lub nieludzkiej lub okrutnej karze.
- Artykuł 10. Nikogo nie poddaje się eksperymentom medycznym lub innym, które zagrażają jego życiu lub zdrowiu, bez jego świadomej zgody.
- Artykuł 11. Nikogo nie przetrzymuje się w niewoli.
- Artykuł 12. Nikogo nie poddaje się pracy przymusowej, z wyjątkiem poboru w czasie wojny lub pracy orzeczonej przez Sąd jako część kary za popełnione przestępstwo.
- Artykuł 13. Nikogo nie pozbawia się prawa do rozporządzania własnym ciałem.
- Artykuł 14. Nikogo nie poddaje się zabiegom lub leczeniu medycznemu bez jego świadomej zgody, z wyjątkiem gdzie nie jest on w stanie wyrazić swojego zdania, pośrednio lub bezpośrednio.
- Artykuł 15. Nikogo nie poddaje się testom lub zabiegom medycznym w ramach postępowania karnego bez jego świadomej zgody, z wyjątkiem w ramach nakazu sądowego.
- Artykuł 16. Nikogo nie poddaje się wydaleniu z terytorium RP do miejsca, gdzie istnieje uzasadnione podejrzenie, że byłby on narażony na utratę życia lub tortury, nieludzką lub okrutną karę, z wyjątkiem gdzie osoba taka stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa, które jest większe niż zagrożenie utraty życia lub doświadczenia tortur, nieludzkiej lub okrutnej kary.

Rozdział 3: Prawo do Wolności Fizycznej

- Artykuł 17. Zatrzymanie osoby może nastąpić wyłącznie przy uzasadnionym podejrzeniu, że co najmniej jedna z okoliczności przewidzianych przez Konstytucję RP ma zastosowanie.
- Artykuł 18. Prawo do zatrzymania osoby skupione jest w pierwszej kolejności w Siłach Porządkowych.
- (1) W sytuacji gdzie Siły Porządkowe nie są obecne w miejscu zaistnienia potrzeby zatrzymania, zatrzymanie takie może być dokonane przez osoby prywatne.
  - (2) Zatrzymanie przez osoby prywatne może zostać dokonane wyłącznie na okres niezbędny do przekazania zatrzymanego Siłom Porządkowym.
  - (3) Przy dokonaniu zatrzymania przez osoby prywatne, zobowiązane one są do niezwłocznego poinformowania Sił Porządkowych o fakcie zatrzymania.

- (4) Przy dokonaniu zatrzymania przez osoby prywatne zapewniają one bezpieczeństwo zatrzymanego i jego humanitarne traktowanie do czasu przejścia go przez Siły Porządkowe.

Artykuł 19. Każde zatrzymanie osoby dokonane przez Siły Porządkowe, lub przejęcie przez nie zatrzymanego z rąk osób prywatnych, dokonywane jest w sposób otwarty przy niezwłocznym poinformowaniu zatrzymanego o powódzie zatrzymania i przysługujących mu prawach oraz poinformowaniu jego bliskich o samym fakcie zatrzymania.

Artykuł 20. Prawo do zatrzymania na potrzeby postępowania karnego obejmuje wyłącznie sytuacje gdzie zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zatrzymany popełnił, popełnia lub przygotowuje popełnienie przestępstwa i w związku z tym należy postawić go w stan oskarżenia przed Sądem.

- (1) Zatrzymanie na potrzeby postępowania karnego nie trwa dłużej niż 24h bez nakazu sądowego na dalsze zatrzymanie.
- (2) Nakaz sądowy na dalsze zatrzymanie wydawany jest wyłącznie gdzie istnieje uzasadnione podejrzenie, że zatrzymany stanowi zagrożenie dla innych osób lub zamierza utrudniać dochodzenie.
- (3) Zatrzymanemu, wobec którego planuje się uzyskanie nakazu sądowego na dalsze zatrzymanie przysługuje prawo zwrócenia się do Sądu o odmowę wydania takiego nakazu.

Artykuł 21. Prawo do zatrzymania na potrzeby inne niż postępowanie karne obejmuje wyłącznie sytuacje gdzie zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zatrzymany powinien być doprowadzony do Sądu lub innych organów Władzy Publicznej w związku z decyzją Sądu nakazującą:

- a. Umieszczenie go w izolacji medycznej, gdzie zatrzymany przenosi niebezpieczną chorobę zakaźną;
- b. Umieszczenie go w zakładzie opieki, gdzie zatrzymany jest nieletnim;
- c. Umieszczenie go w zakładzie zamkniętym o charakterze medycznym, gdzie zatrzymany jest ubezwłasnowolniony;
- d. Umieszczenie go w areszcie za obrazę Sądu;
- e. Pojawienie się w Sądzie w charakterze świadka;
- f. Wydalenie go z terytorium RP.

Artykuł 22. Nikogo nie poddaje się zatrzymaniu na okres przekraczający 24h bez zgody Sądu w ramach:

- a. Nakazu sądowego o dalszym zatrzymaniu osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa;
- b. Wymierzonej kary za popełnione przestępstwo po wydaniu wyroku skazującego;
- c. Orzeczenia o umieszczeniu osoby ubezwłasnowolnionej w zakładzie zamkniętym o charakterze medycznym;
- d. Orzeczenia o umieszczeniu osoby podejrzanej o przenoszenie niebezpiecznej choroby zakaźnej w izolacji medycznej;

- e. Orzeczenia o umieszczeniu nieletniego w zakładzie opieki;
- f. Nakazu sądowego o dalszym zatrzymaniu osoby nie posiadającej obywatelstwa RP przed jej wydaleniem z terytorium RP;
- g. Wezwania sądowego na stawienie się w charakterze świadka;
- h. Decyzji pozbawiającej wolności osobę, która dopuściła się obrazy Sądu;
- i. Decyzji o odosobnieniu Ławników Przysięgłych na czas postępowania przed Sądem Dystryktu.

- Artykuł 23. Nikogo oczekującego wydalenia z terytorium RP nie pozbawia się wolności na okres przekraczający 24h bez nakazu sądowego wydanego wyłącznie gdzie zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zatrzymany stanowi zagrożenie dla innych osób lub zamierza utrudniać egzekucję decyzji o wydaleniu go z terytorium RP.
- Artykuł 24. Nikogo podejrzanego o przenoszenie niebezpiecznej choroby zakaźnej nie poddaje się izolacji medycznej na okres przekraczający 24h bez jego świadomej zgody lub nakazu sądowego wydanego wyłącznie na wniosek lekarza prowadzącego gdzie istnieje uzasadnione podejrzenie, że zatrzymany stanowi poważne niebezpieczeństwo dla zdrowia lub życia innych osób w związku z przenoszoną chorobą.
- Artykuł 25. Każdemu przetrzymywanemu przez organy Władzy Publicznej wbrew jego woli przysługuje prawo złożenia wniosku do Sądu o zbadanie czy jest ono zgodne z obowiązującym prawem.
- (1) Prawo do złożenia wniosku o zbadanie legalności przetrzymywania nie obejmuje sytuacji gdzie wynika ono z wydanego już wyroku lub orzeczenia sądu lub nakazu sądowego.
  - (2) W sytuacji gdzie Sąd uzna przetrzymywanie wnioskodawcy za niezgodne z obowiązującym prawem, nakazuje on jego bezzwłoczne wypuszczenie.
- Artykuł 26. Nikogo nie poddaje się zatrzymaniu lub przesłuchaniu przez organy Władzy Publicznej lub pod ich nadzorem poza terytorium RP.
- Artykuł 27. Nikogo nie pozbawia się prawa do swobodnego przemieszczania się po terytorium RP i zamieszkania w jakiegokolwiek jej części.
- Artykuł 28. Nikogo nie pozbawia się prawa wyjazdu z terytorium RP z wyjątkiem w ramach nakazu sądowego gdzie toczy się przeciw niemu dochodzenie o popełnienie przestępstwa lub postępowanie karne i istnieje uzasadnione podejrzenie, że utrudniałby on dalsze prowadzenie tego dochodzenia lub postępowania.
- Artykuł 29. Każdemu przysługuje prawo do sprawiedliwego zadośćuczynienia za zatrzymanie wbrew obowiązującemu prawu lub w błędzie za cały okres zatrzymania.
- (1) Każdemu zatrzymanemu zgodnie z obowiązującym prawem, na potrzeby postępowania karnego, na okres przekraczający 24h, kto nie jest ostatecznie postawiony w stan oskarżenia lub jest uniewinniony przez Sąd, przysługuje

sprawiedliwe zadośćuczynienie za cały okres zatrzymania poczynając od jego 24 godziny.

- (2) Każdemu uznanemu za winnego popełnienia przestępstwa, pozbawionego wolności w związku z wyrokiem, kto ma ten wyrok unieważniony w ramach apelacji, i nie jest skazany w ramach powtórnego rozpatrzenia sprawy, przysługuje osobne prawo do sprawiedliwego zadośćuczynienia zgodnie z obowiązującym prawem.

Rozdział 4: Prawo do Prywatności

- Artykuł 30. Każdemu przysługuje prawo do otrzymania kopii informacji dotyczącej jego osoby przetrzymywanych przez organy Władzy Publicznej, z wyjątkiem Sił Porządkowych i Sił Zbrojnych RP w zbieranych ramach toczącego się postępowania karnego lub wywiadowczego.
- Artykuł 31. Każdemu przysługuje prawo do zniszczenia informacji dotyczącej jego osoby przetrzymywanych przez organy Władzy Publicznej, inne niż Siły Porządkowe i Siły Zbrojne RP, jeśli cel, w którym informacje te były zebrane wygaś.
- Artykuł 32. Prywatne informacje przetrzymywane przez organy Władzy Publicznej mogą być wykorzystane jedynie w celu, w którym zostały zebrane i nie są przekazywane innym organom Władzy Publicznej bez świadomej zgody osoby, której dotyczą lub nakazu sądowego.
- Artykuł 33. Nikogo nie poddaje się czynnościom operacyjnym przeprowadzanym przez organy Władzy Publicznej, które stanowią pogwałcenie jego prywatności bez nakazu sądowego.
- (1) Nakaz sądowy wymagany jest co najmniej przy:
- Przeszukaniu osoby lub prywatnej posesji, z wyjątkiem osób przekraczających granicę terytorium RP;
  - Inwigilacji przeprowadzanej na prywatnej posesji lub każdym innym miejscu gdzie istnieje uzasadnione poczucie prywatności;
  - Zbieraniu informacji prywatnej, która nie jest dostępna publicznie, szczegółowej czy statystycznej, bezpośrednio lub od osób trzecich;
  - Nadzoru komunikacji, tradycyjnej lub elektronicznej.
- (2) Wszelkie nakazy sądowe uprawniające do przeprowadzania wymienionych czynności operacyjnych szczegółowo opisują osoby i miejsca podlegające przeszukaniu lub inwigilacji, dopuszczalny czas inwigilacji i przetrzymywania informacji tak uzyskanych.
- Artykuł 34. Nikogo nie poddaje się obowiązkowi rejestracji jego miejsca pobytu, posiadanego majątku i nawiązanych umów bez nakazu sądowego.

- Artykuł 35. Nikogo nie poddaje się obowiązkowi ujawnienia jego światopoglądu, przekonań religijnych lub cech genetycznych bez nakazu sądowego.
- Artykuł 36. Nikogo nie poddaje się obowiązkowi ujawnienia informacji o jego tożsamości lub przyczynie pobytu w danym miejscu z wyjątkiem gdzie osoba ta podlega zatrzymaniu w okolicznościach przewidzianych przez Konstytucję RP lub przekracza granicę terytorium RP.
- Artykuł 37. Nikogo przetrzymywanego wbrew jego woli przez organy Władzy Publicznej nie pozbawia się prawa do kontaktu z osobami najbliższymi i przedstawicielem prawnym.
- Artykuł 38. Nikogo nie pozbawia się prawa do wstępowania w kontakty intymne z innymi osobami lub odmowy wstąpienia w takie kontakty.
- Artykuł 39. Nikogo nie pozbawia się prawa do wykonywania wszelkiego zawodu w celach zarobkowych, tak długo jak nie wymaga on współdziałania organów Władzy Publicznej.

Rozdział 5: Wolność Słowa i Zgromadzeń

- Artykuł 40. Nikogo nie pozbawia się prawa do wyrażania opinii i dzielenia się faktami, nawet jeśli taka opinia lub fakt jest nieuzasadniony, obraźliwy lub obsceniczny.
- (1) Prawo do wyrażania opinii i dzielenia się faktami może być praktykowane przez mowę, pismo, środki masowego przekazu lub wymowne zachowanie.
  - (2) Nikogo nie pozbawia się prawa do wysłuchiwanie lub oglądania wyrażen zawierających opinie i fakty przedstawianych przez innych i obserwowania ich wymownego zachowania oraz do dostępu do informacji nadawanej przez istniejące środki komunikacji.
  - (3) Wyrażanie opinii i dzielenie się faktami wymagające nadawania treści poprzez środki masowego przekazu może podlegać regulacjom nadawanego sygnału radiowego, telewizyjnego lub sygnałów pokrewnych, gdzie jest to niezbędne dla funkcjonowania tych mediów z punktu widzenia istniejącej technologii.
  - (4) Prawo do wyrażania opinii i dzielenia się faktami nie obejmuje:
    - a. Materiałów seksualnych z udziałem nieletnich;
    - b. Informacji objętych tajemnicą państwową;
    - c. Materiałów dotyczących toczącego się dochodzenia przez Siły Porządkowe;
    - d. Obrad Ławy Przysięgłych;
    - e. Obrad organów Władzy Publicznej, które zostały utajnione;
    - f. Wyrażen promujących niezwłoczne użycie siły wbrew obowiązującemu prawu;
    - g. Grózb użycia siły;
    - h. Wyrażen nieprawdziwych mających na celu wywołanie paniki;
    - i. Wyrażen propagujących terroryzm.

- Artykuł 41. Nikt nie podlega pozwowi o zniesławienie w oparciu o wyrażoną opinię lub fakt, z wyjątkiem gdzie fakt taki był nieprawdziwy, wyrażony publicznie i w złej wierze.
- Artykuł 42. Nikogo nie pozbawia się prawa do gromadzenia się i kolektywnego działania, spontanicznego lub przez tworzenie zrzeszeń, oraz do odmowy takiego działania.
- Artykuł 43. Nikogo nie pozbawia się prawa do nagrywania przedstawicieli i członków Władzy Publicznej, w tym Sił Porządkowych, w sferze publicznej i każdym innym miejscu gdzie nie występuje uzasadnione poczucie prywatności.
- Artykuł 44. Nikogo nie pozbawia się prawa do obserwowania obrad Sejmu RP i wszystkich jego komisji, Sądów oraz Wysokiej Komisji Sądowniczej i Wysokiej Komisji Wyborczej, w sposób bezpośredni lub przez dostępne środki komunikacji, z wyjątkiem gdzie takie obrady zostały utajnione.
- Artykuł 45. Wszelkie dokumenty wytworzone przez organy Władzy Publicznej podlegają udostępnieniu na wniosek osób prywatnych i prawnych, bez znaczących obciążeń finansowych lub formalnych, z wyjątkiem gdzie dokument taki został objęty klauzulą tajności.

Rozdział 6: Prawo do Własności Prywatnej

- Artykuł 46. Nikogo nie pozbawia się prawa do dysponowania jego własnością prywatną wedle własnego uznania.
- (1) Właściciele prywatnej posesji regulują zasady postępowania innych osób w jej granicach, z wyjątkiem Sił Porządkowych działających w ramach nakazu sądowego związanego z tą posesją.
  - (2) Wszelkie dobra naturalne znalezione pod prywatną posesją lub rasnące na niej należą do jej właściciela.
  - (3) Własność prywatna w posiadanej prywatnej posesji rozciąga się do racjonalnej wysokości nad tą posesją zapewniającej poczucie prywatności jej mieszkańców.
- Artykuł 47. Nikogo nie pozbawia się jego własności prywatnej, całkowicie lub częściowo, bez wyroku lub orzeczenia Sądu lub nakazu sądowego wydanego wyłącznie:
- a. W celu udzielenia odszkodowania przysługującego innej osobie prywatnej lub prawnej;
  - b. W celu uiszczenia nałożonych kar administracyjnych;
  - c. W celu uiszczenia zasądzonych kar pieniężnych w związku z popełnieniem przestępstwa;
  - d. W celu uiszczenia opłat za usługi udzielone przez organy Władzy Publicznej;
  - e. W celu uiszczenia nałożonych podatków i danin państwowych;
  - f. W celu zwrotu udzielonej pożyczki;
  - g. W celu konfiskaty tej własności jako posiadanej wbrew obowiązującemu prawu;

- h. W celu konfiskaty korzyści wynikającej z popełnienia przestępstwa gdzie zostało ono popełnione przez osobę, wobec której wydaje się nakaz sądowy lub za jej wiedzą.
- i. W celu wywłaszczenia dla spożytkowania tej własności dla wzmocnienia bezpieczeństwa państwa lub budowy infrastruktury transportowej lub energetycznej, gdzie nie może to efektywnie zostać osiągnięte bez takiego wywłaszczenia, i wyłącznie za odszkodowaniem o pełnej wartości rynkowej pokrywającej również utratę bezpośrednich dochodów związanych z tą własnością.

Artykuł 48. Nikogo nie pozbawia się tymczasowo prawa dostępu do jego własności prywatnej bez nakazu sądowego wydanego wyłącznie:

- a. W celu uniemożliwienia pozbycia się tej własności przez osobę, wobec której wydaje się nakaz w celu uniemożliwienia wykonania potencjalnego nakazu lub orzeczenia Sądu wobec tej własności;
- b. W celu użycia tej własności w ramach postępowania dowodowego lub sądowego;
- c. W ramach zatrzymania osoby posiadającej tę własność przy sobie przez Siły Porządkowe.

Artykuł 49. Nikogo nie pozbawia się prawa do swobodnej wymiany usług i towarów z innymi osobami prywatnymi i prawnymi, na wzajemnie ustalonych warunkach.

- (1) Umowy zawarte w ramach swobody wymiany usług i towarów podlegają skutecznej egzekwowalności sądowej.
- (2) Umowy zawarte w ramach swobody wymiany usług i towarów nie podlegają warunkom narzuconym przez organy Władzy Publicznej, z wyjątkiem gdzie wymagają tego zapisy Konstytucji RP.
- (3) Swoboda wymiany usług i towarów może podlegać racjonalnym regulacjom dotyczącym czasu i miejsca transakcji wprowadzanym przez organy Władzy Samorządowej.
- (4) Nikt nie podlega obowiązkowi nawiązania wymiany usług lub towarów z żadną inną osobą prywatną lub prawną.
- (5) Swoboda wymiany usług i towarów nie obejmuje:
  - a. Towarów wybuchowych, toksycznych lub stanowiących zagrożenie biologiczne;
  - b. Surowców o znaczeniu strategicznym;
  - c. Broni wielkokalibrowej;
  - d. Innych osób;
  - e. Części ciała;
  - f. Usług o znamionach przestępstwa;
  - g. Zobowiązań do nieodwracalnego świadczenia usługi;
  - h. Umów ograniczających możliwość wymiany usług i towarów z innymi osobami prywatnymi lub prawnymi;
  - i. Wymiany usług i towarów przez granicę terytorium RP.
  - j. Osób nieletnich i ubezwłasnowolnionych.

- Artykuł 50. Nikogo nie pozbawia się prawa do posiadania i dysponowania wszelkiego rodzaju zwierzęciem, z wyjątkiem w ramach nakazu sądowego gdzie zwierze to jest poddane nieuzasadnionemu i znacznemu cierpieniu fizycznemu przez swojego właściciela lub za jego wiedzą.
- Artykuł 51. Nikogo nie pozbawia się prawa do emitowania i wykorzystywania własnej waluty, w postaci fizycznej lub cyfrowej, z wyjątkiem gdzie jest ona oparta o własność, której posiadanie jest wbrew obowiązującemu prawu.
- Artykuł 52. Nikogo nie pozbawia się prawa do wykluczenia innych osób z obszaru jego prywatnej posesji, z wyjątkiem Sił Porządkowych działających w ramach nakazu sądowego uprawniającego ich do wkroczenia na teren tej posesji.
- Artykuł 53. Nikogo nie pozbawia się prawa do dysponowania jego własnością prywatną w przypadku śmierci.
- (1) Prawidłowo sporządzony testament podlega skutecznej egzekwowalności sądowej.
  - (2) Prawidłowo sporządzony testament nie podlega warunkom narzuconym przez organy Władzy Publicznej, z wyjątkiem gdzie wymagają tego zapisy Konstytucji RP.
  - (3) Nikt nie może odnieść korzyści materialnej w ramach postępowania spadkowego jeśli przyczynił się do śmierci spadkodawcy w celu zapoczątkowania tego postępowania spadkowego.
- Artykuł 54. Każdemu przysługuje prawo do odszkodowania za działania organów Władzy Publicznej będące wbrew obowiązującemu prawu lub w błędzie, które wyrządziły mu szkodę materialną.
- (1) Szkoda materialna wyrządzona przez członka Władzy Publicznej działającego wbrew obowiązującemu prawu lub w błędzie pokrywana jest w pierwszej kolejności przez niego samego ze środków prywatnych.
  - (2) Szkoda materialna wyrządzona przez członka Władzy Publicznej działającego wbrew obowiązującemu prawu lub w błędzie, która nie może być pokryta w całości ze środków prywatnych osoby odpowiedzialnej, jest dodatkowo pokrywana ze środków publicznych organu Władzy Publicznej zatrudniającego go.
  - (3) Szkoda materialna wyrządzona przez członka Władzy Publicznej działającego zgodnie z obowiązującym aktem prawnym, co do którego Sąd orzeknie później, że było to działanie niezgodne z Konstytucją RP, nie podlega odszkodowaniu z wyjątkiem wobec osoby, która wniosła o orzeknięcie o jego niekonstytucyjności doprowadzając do takiego orzeczenia.

Rozdział 7: Prawo do Samoobrony

- Artykuł 55. Nikogo nie pozbawia się prawa do samoobrony wobec zaistniałego zagrożenia lub szczerze postrzeżanego jako istniejące.

- (1) Prawo do samoobrony w sferze publicznej obejmuje użycie siły, która nie jest znacząco nieproporcjonalna do zaistniałego lub postrzeganego zagrożenia.
- (2) Prawo do samoobrony na prywatnej posesji obejmuje użycie siły wedle uznania osoby broniącej się.
- (3) Prawo do samoobrony obejmuje obronę:
  - a. Siebie samego;
  - b. Innych osób;
  - c. Własności prywatnej;
  - d. Praw i swobód gwarantowanych przez Konstytucję RP.

Artykuł 56. Nikogo nie pozbawia się prawa do użycia uzasadnionej siły w celu usunięcia osób z granic prywatnej posesji, które nie posiadają prawa przebywania na tej posesji i odmawiają opuszczenia jej, bez względu czy stanowią one jakiegokolwiek zagrożenie.

Artykuł 57. Nikogo nie pozbawia się prawa do posiadania broni małokalibrowej.

- (1) Prawo do posiadania broni małokalibrowej obejmuje prawo do wytwarzania, nabywania, transportu, używania i sprzedaży tej broni.
- (2) Prawo do posiadania broni małokalibrowej obejmuje broń, jej elementy i amunicję.
- (3) Broń małokalibrowa jest definiowana przez prawo międzynarodowe i obejmuje współczesne, historyczne oraz eksperymentalne egzemplarze.

Rozdział 8: Prawo do Sprawiedliwego Procesu

Artykuł 58. Każdemu oskarżonemu w postępowaniu karnym przysługuje prawo do wstępnych gwarancji proceduralnych w postaci:

- a. Bycia poinformowanym o zarzutach i przysługujących mu prawach;
- b. Wystarczającego czasu na przygotowanie obrony;
- c. Uzyskania obecności świadków;
- d. Wzięcia udziału w procesie.

Artykuł 59. Każdemu oskarżonemu w postępowaniu karnym przysługuje prawo do zbadania wszelkiego materiału dowodowego wykorzystanego przeciw niemu, nawet jeśli stanowi on tajemnicę państwową, i przesłuchania w charakterze świadków wszystkich osób mających styczność z tym materiałem.

Artykuł 60. Każdemu oskarżonemu w postępowaniu karnym przysługuje prawo do zostania poinformowanym o materiale dowodowym świadczącym o jego niewinności lub wskazującym na złagodzenie potencjalnej kary, który oskarżyciel ma swoim posiadaniu lub którego istnienia jest świadomy.

Artykuł 61. Każdemu oskarżonemu w postępowaniu karnym przysługuje prawo do przesłuchania świadków biorących udział w procesie.

- (1) Prawo do przesłuchania świadków biorących udział w procesie obejmuje wszelkie zagadnienia istotne dla ustalenia winy oskarżonego lub wymiaru potencjalnej kary.
- (2) Prawo do przesłuchania świadków biorących udział w procesie obejmuje osobiste przesłuchanie przez oskarżonego, lub przez jego obrońcę, z wyjątkiem gdzie świadek jest osobą nieletnią lub ubzewłasnowolnioną, a takie przesłuchanie mogłoby narazić go na wyraźny stres, w przypadku którym przeprowadza się przesłuchanie przez osoby trzecie w przyjaznej formie.
- (3) Nie dopuszcza się materiału dowodowego w postaci zeznań osób, które nie podlegają przesłuchaniu w charakterze świadka w trakcie procesu z wyjątkiem gdzie osoby takie:
  - a. Zaginęły;
  - b. Zmarły;
  - c. Utraciły świadomość i istnieje małe prawdopodobieństwo wyzdrowienia w bliskim czasie.

Artykuł 62. Każdemu oskarżonemu w postępowaniu karnym przysługuje prawo do szybkiego i sprawnego procesu oraz wymierzenia kary.

- (1) Nikt nie podlega skazaniu za popełnienie przestępstwa później niż 1 rok od dnia, w którym został zatrzymany po raz pierwszy jako podejrzany o jego popełnienie.

Artykuł 63. Każdemu oskarżonemu w postępowaniu karnym przysługuje prawo do bycia uznanym za niewinnego do czasu udowodnienia winy.

- (1) Udowodnienie winy w procesie karnym obejmuje wszystkie elementy przestępstwa, włącznie z obaleniem wszelkich kontratypów, na których oskarżony polega.
- (2) Udowodnienie winy w procesie karnym odbywa się zawsze ponad wszelką uzasadnioną wątpliwość.

Artykuł 64. Każdemu oskarżonemu w postępowaniu karnym przysługuje prawo do odmowy składania wyjaśnień bez wynikających z tego jakichkolwiek negatywnych implikacji dla procesu ustalania jego winy.

- (1) Prawo do odmowy składania wyjaśnień obejmuje również postępowanie karne dotyczące osób bliskich.
- (2) Prawo do odmowy składania wyjaśnień obejmuje również wszelkie kontakty z organami Władzy Publicznej inne niż postępowanie karne.
- (3) Prawo do odmowy składania wyjaśnień w swojej własnej sprawie nie obowiązuje gdzie została udzielona gwarancja, że oskarżony nie będzie podlegać odpowiedzialności karnej wynikającej z treści złożonych zeznań.

Artykuł 65. Każdemu oskarżonemu w postępowaniu karnym przysługuje prawo do reprezentacji prawnej.

- (1) Prawo do reprezentacji prawnej przysługuje też przy nawiązaniu wszelkiego innego rodzaju kontaktu z jakimkolwiek organem Władzy Publicznej.

- (2) Prawo do reprezentacji prawnej obejmuje prawo do obrońcy, tłumacza i powoływania ekspertów w zakresie istotnych zagadnień wymagających wiedzy eksperckiej.
- (3) Prawo do reprezentacji prawnej w pierwszej kolejności obejmuje prawo do wybrania obrońcy wedle własnego uznania, tak długo jak jest on opłacany ze środków prywatnych.
- (4) Prawo do reprezentacji prawnej, w ramach dochodzenia przygotowawczego prowadzonego przez Siły Porządkowe, postępowania apelacyjnego przed Sądem Apelacyjnym oraz postępowania administracyjnego lub cywilnego prowadzonego przez jakiegokolwiek organ Władzy Samorządowej wobec jakiegokolwiek osoby, które może się zakończyć pozbawieniem tej osoby wolności, obejmuje też prawo do obrońcy nieodpłatnie wyznaczonego przez właściwy Sąd, jeśli osoby takiej nie stać na opłacenie obrońcy ze środków prywatnych.

Artykuł 66. Pogwałcenie jakiegokolwiek prawa przysługującego oskarżonemu w postępowaniu karnym, w czasie procesu lub na etapie dochodzenia przygotowawczego, skutkuje oddaleniem wszelkich zarzutów wobec niego, lub unieważnienia wyroku na etapie apelacyjnym, z wyjątkiem gdzie szkoda taka może zostać naprawiona w taki sposób, aby oskarżony był w pozycji, w której byłby gdyby pogwałcenie jego praw nie miało miejsca.

Artykuł 67. Nikt nie podlega skazaniu za przestępstwo jeśli jedynym materiałem dowodowym obciążającym go jest zeznanie Sił Porządkowych niepoparte żadnym innym niezależnym materiałem dowodowym.

Artykuł 68. Nikt nie podlega skazaniu za więcej niż jedno przestępstwo wynikające z popełnienia tego samego czynu zabronionego.

Artykuł 69. Nikt nie podlega osądowi więcej niż raz za przestępstwo, za które został już postawiony w stan oskarżenia przed Sądem z wyjątkiem gdzie Sąd Apelacyjny lub Sąd Najwyższy, w ramach odwołania, unieważnił wyrok skazujący i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia.

Rozdział 9: Równość wobec Prawa

Artykuł 70. Żaden akt prawny zastosowania ogólnego nie wyklucza spod swojego działania żadnej grupy osób, do której mogłyby być racjonalnie stosowany.

Artykuł 71. Żaden akt prawny zastosowania ogólnego nie nadaje specjalnych przywilejów żadnej grupie osób.

Artykuł 72. Żaden akt prawny nie odnosi się do jednej lub więcej konkretnych osób, które można zidentyfikować.

- Artykuł 73. Żaden akt prawny nie rozróżnia między pochodzeniem rasowym lub etnicznym i nie dyskryminuje ze względu na nie.
- Artykuł 74. Żaden akt prawny nie rozróżnia między płciami, z wyjątkiem gdzie jest to niezbędne ze względu na biologiczne różnice między nimi, i nie dyskryminuje ze względu na nie.
- Artykuł 75. Żaden akt prawny nie rozróżnia między orientacją seksualną i nie dyskryminuje ze względu na nią.
- Artykuł 76. Żaden akt prawny nie rozróżnia między wyznaniem religijnym i nie dyskryminuje ze względu na nie.
- (1) Nie prezentuje się w sposób oficjalny żadnych symboli religijnych na terenie organów Władzy Publicznej.
  - (2) Nie przeprowadza się w sposób oficjalny obrzędów religijnych na terenie organów Władzy Publicznej lub z udziałem przedstawicieli lub członków Władzy Publicznej w charakterze oficjalnym.
  - (3) Nie przeprowadza się prywatnie obrzędów religijnych na terenie organów Władzy Publicznej, z wyjątkiem gdzie nie wpływają one na funkcjonowanie tych organów.
- Artykuł 77. Żaden akt prawny nie wprowadza parytetów do organów Władzy Publicznej opartych na jakiegokolwiek cesze osobistej, której nie można zmienić lub której zmienienie nie może być wymagane ze względu na jej trwały charakter.
- Artykuł 78. Wszelkie wymagania stawiane przed kandydatami na stanowiska w organach Władzy Publicznej odnoszą się jednakowo do wszystkich osób.
- Artykuł 79. Nikt nie podlega wyższej lub niższej karze za popełnienie przestępstwa ze względu na jakąkolwiek cechę osobistą, której nie może zmienić lub której zmienienie nie może być wymagane ze względu na jej trwały charakter.

CZEŚĆ VIII: STANY NADZWYCZAJNE

Rozdział 1: Stan Wyjątkowy

- Artykuł 1. Stan Wyjątkowy reguluje porządek prawny w państwie w czasie doniosłej klęski żywiołowej lub zagrożenia paramilitarnego mającego miejsce na terytorium RP.
- Artykuł 2. Stan Wyjątkowy może być ogłoszony na całym terytorium RP lub tylko na obszarze jednej lub więcej Gmin.
- Artykuł 3. Stan Wyjątkowy na całym terytorium RP ogłasza Prezydent RP.
- Artykuł 4. Stan Wyjątkowy na terenie Gminy ogłasza Wójt lub Burmistrz za zgodą zwykłej większości Rady Gminy lub Rady Miasta.
- Artykuł 5. Jeśli Rada Gminy lub Rada Miasta nie obraduje lub nie może powrócić do obrad, Wójt lub Burmistrz może samodzielnie ogłosić Stan Wyjątkowy.
- Artykuł 6. W czasie Stanu Wyjątkowego, Wójt lub Burmistrz wydaje Rozporządzenia obowiązujące przez okres trwania Stanu Wyjątkowego w ramach kompetencji Władzy Samorządowej, które nie podlegają unieważnieniu przez inne organy Władzy Samorządowej.
- Artykuł 7. W czasie Stanu Wyjątkowego, Wójt lub Burmistrz może użyć Sił Obrony Terytorialnej Gminy dla zwalczania klęski żywiołowej lub zagrożenia paramilitarnego.
- Artykuł 8. W czasie Stanu Wyjątkowego, Wójt lub Burmistrz może użyć Sił Obrony Terytorialnej Gminy w charakterze lokalnych Sił Porządkowych Gminy.
- Artykuł 9. W czasie Stanu Wyjątkowego, Wójt lub Burmistrz może zawiesić prawa i swobody gwarantowane przez Konstytucję RP wobec osób nieposiadających obywatelstwa RP, z wyjątkiem najbardziej kardynalnych praw, których ograniczenie pogwałciłoby godność ludzką.
- Artykuł 10. Stan Wyjątkowy wygasa samoczynnie po 3 miesiącach od daty wprowadzenia.
(1) Stan Wyjątkowy może zostać odnowiony z chwilą wygaśnięcia.
(2) Stan Wyjątkowy może zostać zakończony w każdej chwili przez uprawnione organy Władzy Publicznej.
- Artykuł 11. Zakończenie Stanu Wyjątkowego ogłasza:
a. Prezydent RP, jeśli na całym terytorium RP;
b. Wójt lub Rada Gminy zwykłą większością głosów, jeśli na terytorium Gminy terytorialnej;
c. Burmistrz lub Rada Miasta zwykłą większością głosów, jeśli na terytorium Gminy miejskiej.

Rozdział 2: Stan Wojenny

- Artykuł 12. Stan Wojenny reguluje porządek prawny w państwie w czasie wewnętrznego lub międzynarodowego konfliktu zbrojnego.
- Artykuł 13. Istnienie konfliktu zbrojnego definiowane jest przez prawo międzynarodowe.
- Artykuł 14. Stan Wojenny obejmuje całe terytorium RP.
- Artykuł 15. Stan Wojenny ogłasza Prezydent RP za zgodą większości 2/3 Posłów RP przy obecności co najmniej połowy całkowitej liczby Posłów RP.
- Artykuł 16. Jeśli Sejm RP nie obraduje lub nie może powrócić do obrad, Prezydent RP może samodzielnie ogłosić Stan Wojenny.
- Artykuł 17. W czasie Stanu Wojennego Prezydent RP może ogłosić pobór.
- Artykuł 18. W czasie Stanu Wojennego Prezydent RP przejmuje zwierzchnictwo nad wszystkimi Siłami Obrony Terytorialnej Gmin.
- Artykuł 19. W czasie Stanu Wojennego samoczynnie obowiązuje na terytorium RP prawo międzynarodowe regulujące zasady prowadzenia działań zbrojnych.
- Artykuł 20. W czasie Stanu Wojennego, Prezydent RP może zawiesić prawa i swobody gwarantowane przez Konstytucję RP wobec wszystkich osób na terytorium RP, z wyjątkiem najbardziej kardynalnych praw, których ograniczenie pogwałciłoby godność ludzką.
- Artykuł 21. W czasie Stanu Wojennego, Prezydent RP wydaje Rozporządzenia obowiązujące na całym terytorium RP przez okres trwania Stanu Wojennego w ramach kompetencji Władzy Samorządowej i Władzy Centralnej RP, które nie podlegają unieważnieniu przez inne organy Władzy Publicznej.
- Artykuł 22. W czasie Stanu Wojennego, Prezydent RP może ukonstytuować sądy wojskowe mające jurysdykcję nad wszystkimi osobami na terytorium RP.
- Artykuł 23. W czasie Stanu Wojennego nie przeprowadza się wyborów do organów Władzy Publicznej.
- Artykuł 24. Straty materialne osób prywatnych lub prawnych wywołane działaniami organów Władzy Publicznej podczas trwania Stanu Wojennego nie podlegają odszkodowaniu o ile działania takie były przeprowadzone w dobrej wierze.
- Artykuł 25. Stan Wojenny wygasa samoczynnie po 6 miesiącach od daty wprowadzenia.
(1) Stan Wojenny może zostać odnowiony z chwilą wygaśnięcia.

(2) Stan Wojenny może zostać zakończony w każdej chwili przez uprawnione organy Władzy Centralnej RP.

Artykuł 26. Zakończenie Stanu Wojennego ogłasza Prezydent RP lub Sejm RP zwykłą większością głosów.

CZEŚĆ IX: PRZEPISY KOŃCOWE

Rozdział 1: Zasady Interpretacji

- Artykuł 1. Konstytucja RP podlega dosłownej interpretacji przeprowadzanej w dobrej wierze, tak długo jak nie skutkuje ona absurdalnym rezultatem, z uwzględnieniem pierwotnego znaczenia użytych zwrotów.
- Artykuł 2. Wszelkie niejasności w tekście Konstytucji RP, i innych form obowiązującego prawa, podlegają interpretacji dającej osobom prywatnym i prawnym największą możliwą swobodę od ograniczeń nakładanych przez interpretowane przepisy oraz najmniejszy możliwy zakres działania organom Władzy Publicznej, zgodnie ze zwyczajnym znaczeniem użytych słów.
- Artykuł 3. Konstytucja RP nie podlega interpretacji nakładającej na organy Władzy Publicznej obowiązek jakiegokolwiek aktywnego działania gdzie nie jest ono jednoznacznie wyrażone, z wyjątkiem w stosunku do osób, które przetrzymywane są wbrew ich woli przez organy Władzy Publicznej.
- Artykuł 4. Na potrzeby Konstytucji RP, ‘terytorium RP’ oznacza cały obszar lądowy w granicach państwa, wody terytorialne, placówki dyplomatyczne, przestrzeń powietrzną, wszelkie pojazdy zarejestrowane przez organy Władzy Publicznej przebywające na wodach międzynarodowych lub w międzynarodowej przestrzeni powietrznej oraz jakikolwiek obszar pod skuteczną całkowitą kontrolą Sił Zbrojnych RP lub Sił Obrony Terytorialnej Gminy.
- Artykuł 5. Na potrzeby Konstytucji RP, ‘obowiązujące prawo’ oznacza Konstytucję RP, wszelkie akty prawne i decyzje jakiegokolwiek organu Władzy Publicznej wydane w zgodzie z Konstytucją RP, prawo międzynarodowe zwyczajowe oraz ratyfikowane umowy międzynarodowe.

Rozdział 2: Poprawki do Konstytucji RP

- Artykuł 6. Konstytucja RP podlega poprawkom wprowadzonym przez Sejm RP większością 3/4 głosów przy obecności co najmniej 2/3 wszystkich Posłów RP.
- Artykuł 7. Konstytucja RP podlega poprawkom wprowadzonym przez Sejm RP większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej 2/3 wszystkich Posłów RP jeśli zostają one zatwierdzone w referendum ogólnokrajowym zwykłą większością głosów przy udziale co najmniej zwykłej większości uprawnionych do głosowania.
- Artykuł 8. Konstytucja RP podlega poprawkom wprowadzonym przez Sejm RP zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 2/3 wszystkich Posłów RP jeśli zostają one zatwierdzone przez co najmniej 2/3 wszystkich Rad Gmin i Rad Miast.
- Artykuł 9. Poprawki do Konstytucji RP mogą być proponowane przez:

- a. 1/3 wszystkich Posłów RP;
- b. Prezydenta RP;
- c. 500 tys. obywateli RP;
- d. Co najmniej 1/4 wszystkich Rad Gmin i Rad Miast.

Artykuł 10. Poprawki do Konstytucji RP wchodzi w życie w następujących terminach:

- a. Poprawki dotyczące kształtu lub działania organów Władzy Samorządowej – wraz z nową kadencją Rad Gmin i Rad Miast oraz Wójtów i Burmistrzów;
- b. Poprawki dotyczące kształtu lub działania Sejmu RP – wraz z nową kadencją Sejmu RP;
- c. Poprawki dotyczące kształtu lub działania stanowiska Prezydenta RP – wraz z nową kadencją Prezydenta RP;
- d. Poprawki dotyczące kształtu lub działania Wysokiej Komisji Sądowniczej lub Wysokiej Komisji Wyborczej – wraz z nową kadencją Wysokiej Komisji Sądowniczej lub Wysokiej Komisji Wyborczej;
- e. Poprawki dotyczące innych przepisów Konstytucji RP – co najmniej 90 dni od czasu ostatecznego zatwierdzenia poprawki.

Rozdział 3: Przepisy Przejściowe

Artykuł 11. ...